

Sygn. akt I AGa 389/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jerzy Bess (spr.)

Sędziowie: SSA Anna Kowacz-Braun

SSA Kamil Grzesik

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 czerwca 2023 r. w Krakowie

sprawy z powództwa J. W. (1) i E. W. i Wspólnicy Spółka z o.o. w K.

przeciwko Przedsiębiorstwo (...) S.A. w K.

o uchylenie uchwały zgromadzenia akcjonariuszy

na skutek apelacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 17 września 2021 r., sygn. akt VII GC 201/19

oddala apelację.

Sygn. akt I AGa 389/21

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 31 lipca 2019 r. powodowie J. W. (1) i E. W. i wspólnicy sp. z o. o. w K. wnosili o uchylenie uchwały nr(...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Przedsiębiorstwa (...) S.A. w K. z dnia 28 czerwca 2019 roku i o zasądzenie od pozwanej spółki na ich rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podnosili, że Przedsiębiorstwo (...) S.A. w K. osiągnęła zysk z prowadzonej działalności za rok obrotowy 2018. Brak wypłacenia powodom dywidendy za rok obrotowy 2018, w którym to roku Spółka wypracowała znaczący zysk w wysokości 6.789.329,09 zł, nie stanowi bowiem jedynie naruszenia obowiązali organu pozwanej do podjęcia uchwały zgodnej z dobrymi obyczajami. Nieprzyznanie powodom dywidendy jest jednym z przejawów zaplanowanej i realizowanej od kilku lat strategii, mającej na celu pozbawienie cli jakichkolwiek korzyści z akcji, całkowitą marginalizację ich praw w spółce oraz wymuszenie na sprzedaży lub umorzenia akcji za bezcen. Warto więc wskazać, że pozwana jest dużą spółką. Prowadzącą działalność w branży hutnictwa i stali. Jej roczne przychody przekraczają 180, a czasami 200 mln zł. Powodowie w dacie podejmowania zaskarżonej uchwały posiadali łącznie prawie połowę akcji pozwanej pomimo tego od kilku lat nie uzyskują oni wymiernych korzyści z posiadanych akcji. Pozwana spółka jest kierowana przez członków rodziny większościowego akcjonariusza – A. B. (1) do 2018 r. pełnił funkcję Prezesa Zarządu. W drodze uchwał organów Pozwanej A. B. (1) obsadza członkami rodziny oraz innymi zaufanymi osobami wszystkie stanowiska w organach. Tytułu pełnienia funkcji w organach oraz premie uzyskuje on dla siebie lub członków rodziny korzyści finansowe z bieżącej działalności spółki. Tytułem przykładu powodowi wskazali, że zgodnie ze sprawozdaniem Zarządu Pozwanej z działalności za 2017 r. A. B. (1),

jako ustępujący Prezes Zarządu, uzyskał premię w wysokości 451.496,43 zł, za Ua 2015 i 2016. Oprócz tego, jego wynagrodzenie za pełnienie funkcji Prezesa Zarządu, w 2017 r. wyniosło 1.613.063,13 zł. Oznacza to, że Pozwana wypłaciła swojemu większościowemu akcjonariuszowi tylko w jednym roku ponad 2 mln zł. Oprócz tego świadczenia otrzymali również członkowie jego rodziny. W tym samym okresie akcjonariusze reprezentujący pozostałe 45% kapitału składowego nie otrzymali wymienionych świadczeń. Sytuacja ta powtarza się od kilku lat i była identyczna w 2018 roku. Większościowy akcjonariusz pozwanej celowo stara się zmarginalizować powodów w spółce i uniemożliwić im uzyskiwanie korzyści z akcji. Traktuje bowiem pozwaną spółkę jako swoją własność i nie widzi podstaw do dzielenia się jej zyskami z innymi akcjonariuszami, pomimo tego, że mają oni prawa do niemal takiej samej liczby akcji, co on. Intencje A. B. (1) w tym zakresie są przy tym jednoznaczne i nie są nawet ukrywane. Świadczy o tym szereg zdarzeń na przestrzeni ostatnich 4 lat. W 2015 roku A. B. (1) uszczuplił majątek Spółki (...) o prawie dwa miliony złotych realizując swój partykularny interes z jawnym zamiarem pokrzywdzenia pozostałych akcjonariuszy. Pozwana Spółka reprezentowana wtedy przez jej prezesa A. B. (1) pomimo sprzeciwu głównej księgowej oraz Przewodniczącej Rady Nadzorczej, nabyła za podaną kwotę w niejasnych okolicznościach udziały powodowej Spółki (...). W tamtej dacie Spółka (...) posiadała około 40% akcji Spółki (...). A. B. (1) próbował jeszcze w 2013 roku dokonać wymiany udziałów nabytych przez Spółkę (...) w spółce (...) za akcje Spółki (...) należące wtedy nie tylko do Spółki (...) ale też tych należących do powódki. Potwierdza to szereg pism oraz protokołów ze spotkań z tamtego okresu. Pozwana wypłaciła w latach 2016-2019 A. B. (1) ukryte dywidendy w postaci świadczeń w wysokości ponad 2 mln zł z pominięciem innych akcjonariuszy. Okoliczności świadczą o tym, że pozwana podejmuje w stosunku do powódki bezprawne działania, zmierzające do pozbawienia jej zarówno pożytków z akcji, jak i docelowo samych akcji działania te naruszają zasadę równego traktowania akcjonariuszy, wynikającą z art. 20 k.s.h., jak i są sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, takimi jak poszanowanie praw innych podmiotów oraz wymóg lojalności pomiędzy stronami stosunku spółki. Powodowie są oraz byli w dacie 28 czerwca 2019 r. akcjonariuszami (...). Podczas WZA w dniu 28 czerwca 2019 r. powodowie głosowali przeciw Uchwale nr (...)w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2018, zgłosili również sprzeciw, któryostał zaprotokołowany w protokole. Powodowie spełnili zatem przesłanki do zaskarżenia Uchwały nr (...), osiadają zatem legitymację procesową czynną do wytoczenia mniejszego powództwa. Według powodów zatrzymanie zysku za rok 2018 w Spółce nie ma uzasadnienia ekonomicznego i stanowi wewnątrz korporacyjne działanie akcjonariuszy większościowych Spółki z pokrzywdzeniem akcjonariuszy mniejszościowych. W Spółce (...) trwa od 2015 roku otwarty konflikt pomiędzy akcjonariuszami mniejszościowymi a akcjonariuszem większościowym – byłym prezesem zarządu A. B. (1), który od 2015 roku realizuje za pomocą Spółki swój partykularny interes ze szkodą dla Spółki i pozostałych akcjonariuszy, w tym powodów. Należy mieć na uwadze, że decyzja o przeznaczeniu zysku za rok 2018 na inny cel niż wypłata dywidendy pochodzi od prezesa jednoosobowego zarządu Spółki będącego synem akcjonariusza większościowego Spółki. W roku 2018 utrzymano rażąco dysproporcję w uzyskiwanych przez akcjonariuszy zyskach z posiadanych akcji. Pomimo dobrego wyniku finansowego Spółki i wypracowania zysku w wysokości 6.789.329,09 zł, decyzją większościowego akcjonariusza ponownie zatrzymano całość wypracowanego zysku w pozwanej Spółce. W tym samym roku akcjonariusz większościowy oraz jego rodzina otrzymali z tytułu wynagrodzeń, premii oraz odsetek: 443.902,62 zł dla prezesa zarządu, syna większościowego akcjonariusza: około 250.000 zł dla członków rodziny większościowego akcjonariusza z tytułu wynagrodzenia za Radę Nadzorczą; nieznaną kwotę z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek przez akcjonariuszy – członków rodziny B. na podstawie nieważnych umów pożyczek powodowie jako akcjonariusze powinni spodziewać się zysku z posiadanych akcji. Powodowie wywodzili, że Sąd I instancji w sprawie przeciwko Spółce (...) sygn. akt (...) wskazał w swoim uzasadnieniu wyroku, że pokrzywdzenie akcjonariusza może zachodzić nie tylko wtedy, gdy uchwała zostaje podjęta z istnieniem świadomego zamiaru zaszkodzenia interesom akcjonariusza, zarówno majątkowym, jak i niemajątkowym, ale również i w sytuacji gdy takiego zamiaru nie było, ale gdy treść wadzi do pokrzywdzenia akcjonariusza. Na podstawie informacji wynikających ze sprawozdań finansowych Pozwanej należy stwierdzić, że akcjonariusz większościowy A. B. (1) oraz jego rodzina uzyskują kolejne korzyści finansowe z posiadanych akcji w postaci odsetek od pożyczek udzielonych Spółce na podstawie nieważnych umów. Wysokość oprocentowania tych pożyczek nie jest znana stronie powodowej, a same dokumenty ukrywane Natomiast jak wynika, ze sprawozdania finansowego za 2017 rok odsetki od kredytów i w pozwanej Spółce wyniosły 2.056.648,28 zł, a w 2018 roku 2.000.894,81 zł, gdzie przy zbliżonej wysokości kredytu bankowego w 2016 roku odsetki od kredytów i pożyczek wynosiły 4.356,76. Zarząd Spółki (...) od miesięcy odmawia

udzielenia odpowiedzi na pytanie, z kim dokładnie, w jakiej wysokości oraz na jakich warunkach zostały zawarte umowy pożyczek pomiędzy akcjonariuszami.

W odpowiedzi na pozew pozwany Przedsiębiorstwo (...) S.A. w K. wnosil o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów procesu, przepisanych z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Pozwana spółka w całości zakwestionowała zasadność powództwa o uchylenie Uchwały nr (...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy spółki Przedsiębiorstwo (...) S.A. w K. z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie podziału zysku Spółki za okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 grudnia 2018 r. W ocenie pozwanej Spółki, zarzuty powodów bezspornie mają charakter nacechowany osobistą niechęcią i konfliktem z większościowym akcjonariuszem i jego rodziną, której członkowie pracują stale na rzecz spółki i w jej interesie. Osoby te świadczą pracę na rzecz Spółki i czynienie z tego faktu zarzutów i zakłamywanie rzeczywistości oraz wyjątkowo pejoratywne nacechowanie powodów do tej sytuacji, dowodzi, że argumenty pozwu są wyjątkowo cyniczne i wyrachowane i nie biorą pod uwagę trudnej sytuacji finansowej Spółki, o której powodowie wiedzą i o której są na bieżąco informowani. Decyzja ZWZA o nie wypłaceniu dywidendy akcjonariuszom podyktowana min. prowadzonymi przez (...) Urząd Celno-Skarbowy w K. postępowaniami kontrolnymi związanymi z podatkiem VAT, które za 2012 rok zakończyło się decyzją o wymierzeniu kary finansowej (zaległego podatku z odsetkami) w kwocie ponad 11 mln. zł, które spółka zapłaciła w 2017 roku. Ponadto prowadzone jest postępowanie za 2019 rok, co może implikować może koniecznością zapłaty również dalszych środków z tego tytułu. Konieczność zapłaty kary finansowej (zaległego podatku z odsetkami) spowodowała również obniżenie aktywów spółki, co wynika z przedłożonego bilansu zarówno za rok 2017 i 2018. Trudna zaś sytuacja finansowa Spółki wobec tych okoliczności jest obiektywna i niewątpliwa. Konsekwencją tego były trudności z przedłużeniem finansowania przez Bank prowadzący rachunek Spółki. Zawarto wprawdzie aneks do umowy na kolejny rok, jednakże takim c obostrzeniem aby właśnie zwiększać poziom kapitałów własnych. Wymogiem banku był również m.in. zakaz wypłaty akcjonariuszom dywidendy czy też zwrotu pożyczek udzielonych przez akcjonariuszy. Ponadto dane te wynikają ze sprawozdania zarządu, które do pozwu. Również analiza złożonego bilansu wskazuje na spadek aktywów spółki w porównaniu z latami poprzednimi. Zarzut zatem, że uchwała o zabezpieczeniu środków z zysku na pokrycie straty z lat ubiegłych – co daje możliwość dalszego istnienia spółki – godzi w jej interes, jest wyjątkowo cyniczny ze strony powodów, którzy za nic mają dobro spółki lecz skupiają się wyłącznie na swoim partykularnym interesie. Takie argumenty świadczą wręcz o kierunkowym działaniu nacechowanym złą wolą i mającym na celu osłabienie spółki i doprowadzenie jej do dalszych problemów finansowych. Powodowie są skonfliktowani z pozostałymi akcjonariuszami, prowadzone jest szereg spraw sądowych z tym związanych i rozumiejąc chęć powodów do otrzymania środków z tytułu posiadanych akcji, nie można zapominać, że żądanie wypłaty dywidendy nakierowane wyłącznie na eskalację konfliktu i zwiększenie problemów finansowych spółki powinno spotkać się z właściwą oceną Sądu w niniejszej sprawie. Spółka musi prowadzić politykę wspierania swego rozwoju i budowania oraz umacniania własnej pozycji na rynku. Dzięki temu, że Spółka gromadzi środki, pokrywa stratę oraz prowadzi racjonalną politykę finansową, spółka pozostaje rzetelnym kontrahentem, bierze udział w przetargach gwarancje bankowe. Z uwagi na kryzysową sytuację na rynku budowlanym, a także zapłatę kary finansowej wymierzonej przez (...) oraz perspektywę dalszych konsekwencji, nie leży w jej interesie przeznaczenie zysku na wypłatę dywidendy. „przejadanie” osiągniętego zysku może w krótkim czasie doprowadzić do upadłości przedsięwzięcia gospodarczego. Tym bardziej, że głównym powodem osiągnięcia wykazywanego zysku przez pozwaną Spółkę za 2018 rok była sprzedaż nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), gdzie mieści się Oddział Spółki. Umowa sprzedaży została zawarta dnia 3 lipca 2018 r. na podstawie aktu notarialnego (...)). Tym samym gdyby pozwana Spółka nie uzyskała ceny sprzedaży w tym okresie wykazałaby stratę a nie zysk. Zdaniem pozwanej, podjęta uchwała nr (...) wbrew gołosłownym twierdzeniom powodów nie godzi w interes spółki lecz jest z nim zgodna i ma właśnie ten interes na względzie. Analiza bilansu czy obowiązek zapłaty wielomilionowej należności podatkowej oraz konieczność pokrycia straty z lat ubiegłych, dobitnie wskazują, że sytuacja finansowa Spółki nie pozwala na wypłatę dywidendy. Podnoszone przez powodów kwestie osobiste przede wszystkim dotyczą poprzednich lat i aktualnie są irrelevantne. Niewątpliwie jednak, tego rodzaju twierdzenia powodów są podyktowane osobistą niechęcią i stanowią uzasadnioną kolejną próbą konfrontacji oraz eskalacji trwającego konfliktu pomiędzy stronami. Pozbawienie akcjonariusza prawa do dywidendy, wynikające z konieczności pokrycia straty oraz przeciwdziałania kryzysowej sytuacji związanej z pogorszeniem się płynności finansowej Spółki, jest wystarczające do stwierdzenia

braku drugiej z koniecznych przesłanek uchylenia zaskarżonej uchwały. Brak jest dowodów, które potwierdzałyby okoliczność, że rezultacie podjęcia kwestionowanej uchwały, doszło do pogorszenia sytuacji jednego (lub kilku akcjonariuszy) względem innych lub na odwrót, że uległaby polepszeniu pozycja niektórych akcjonariuszy kosztem pozostałych. Zaskarżona uchwała nie jest również – wbrew sugestiom powodów – elementem realizacji swojego interesu przez większościowego akcjonariusza ze szkodą dla pozostałych, skoro większościowy akcjonariusz sam rezygnuje w interesie spółki ze znacznie większej dywidendy, która by mu przysługiwała. Według pozwanej spółki uwzględnienie powództwa nie tylko nie zabezpieczy pokrycia straty z lat ubiegłych, ale przede wszystkim doprowadzi spółkę do jeszcze większych problemów finansowych i zagrozi jej dalszemu istnieniu.

Sąd Okręgowy w Kielcach zaskarżonym wyrokiem z dnia 17 września 2021 r. 2021 r., sygn. akt VII GC 201/19:

I. uchylił uchwałę nr (...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Przedsiębiorstwa (...) S.A. w K. z dnia 28 czerwca 2019 roku,

II. zasądził od Przedsiębiorstwa (...) S.A. w K. solidarnie na rzecz J. W. (1) i E. W. i wspólnicy sp. z o.o. w K. kwotę 2.000 zł tytułem kosztów procesu,

III. nakazał pobranie od Przedsiębiorstwa (...) S.A. w K. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Kielcach kwoty 3.147,25 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych,

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne:

Przedsiębiorstwo (...) Spółka Akcyjna w K. zarejestrowana została w Sądzie Rejonowym w K. pod numerem KRS (...) w dniu 5.10.2001 r. Funkcję prezesa zarządu Spółki pełni M. B.. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 4.851.820,00 zł. Zgodnie z Aktem notarialnym z dnia 28.06.2019 r. sporządzonym podczas Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Przedsiębiorstwa (...) Spółka Akcyjna powodowie posiadali odpowiednio: (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.: 195.363 głosów na WZA, J. W. (1): 19.849 głosów na WZA. Powodowie są zatem akcjonariuszami pozwanego Przedsiębiorstwa (...) S.A. w K., posiadając łącznie 215.212 akcji stanowiących 44,36 % całości akcji.

W dniu 28 czerwca 2019 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki pod firmą: Przedsiębiorstwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. podjęło uchwałę Nr (...)w sprawie podziału zysku Spółki za okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 7 grudnia 2018 r., w której postanowiło zysk netto Spółki za okres od dnia 01.01.2018 r. do dnia 31.12.2018 r. w kwocie 6.789.329.09 zł przeznaczyć na pokrycie straty z lat ubiegłych. Za uchwałę Nr (...) oddano głosów- 267547, przeciw było 215212, wstrzymujących – 0. Pełnomocnik spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. zgłasza sprzeciw do powyższej uchwał, co do której głosował przeciw jej podjęciu ze wszystkich reprezentowanych akcji i żądał zaprotokołowania sprzeciwu. Powodowie wskazują, że Uchwała nr (...)sprzeczna jest z dobrymi obyczajami, godzi w interes spółki oraz ma na celu pokrzywdzenie akcjonariuszy.

Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w K. decyzją z dnia 14 marca 2019 r. w przedmiocie określenia zobowiązania podatkowego Spółki w podatku od towarów i usług za 2012 rok wprawdzie uchylił zaskarżoną decyzję w całości oraz przekazał sprawę do rozpatrzenia przez organ I instancji i postępowanie to jest nadal w toku. W związku z ww. decyzją (...) Urząd Skarbowy w K. w dniu 5 lipca 2019 r. dokonał zwrotu pozwanej Spółce nadpłaty podatku w kwocie 11.076.517,00 zł. Zarząd podjął decyzję o częściowym przeznaczeniu zwróconych środków na bieżącą działalność Spółki. Z tej kwoty, o pozostały uregulowanie najbardziej przeterminowane zobowiązania oraz zakup podstawowego/niezbędnego asortymentu do sprzedaży, w celu zapewnienia dalszego funkcjonowania Spółki. Wolne środki pieniężne, które pozostały, stanowią zabezpieczenie przyszłego zobowiązania podatkowego w przedmiocie podatku od towarów i usług za 2012, które Spółka szacuje około 12 mln. zł. W dniu 17 listopada 2020 r. pozwana Spółka zapłaciła kwotę 1.142.819,00 zł tytułem podatku dochodowego za rok 2013 - na podstawie decyzji Naczelnika (...) Urzędu Celno-Skarbowego w K. z dnia 2 października 2020 r.

W toku procesu Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego dr E. P. (1) na okoliczność kondycji finansowej pozwanej spółki Przedsiębiorstwa (...) S. A. w K., jej dywidendy bez zagrożenia dla prawidłowego oraz prawidłowości i zasadności podjętej uchwały przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie akcjonariuszy w dniu 28 czerwca zysku spółki za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, jej zgodności z interesem spółki i dobrymi obyczajami i braku pokrzywdzenia akcjonariuszy.

Opinii pisemnej, w ocenie biegłego sądowego dr E. P. (1), Przedsiębiorstwo (...) S.A. nie dysponowało środkami na wypłatę dywidendy w kwocie wyniku finansowego 6.789.329,09 zł podlegającemu podziałowi podczas Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy w pełnej kwocie, gdyż znacząco obniżyłaby i tak złą sytuację pozwanej Spółki. Biegły sądowy dr. E. P. dokonała analizy kondycji finansowej spółki w latach 2015-2019. Dla roku 2019 ustalono stan na dzień 31.05.2019 r. i 30.06.2019 r. dla zidentyfikowania stanu majątkowo finansowego podjęcia przedmiotowej uchwały i w tym zakresie Biegła przedstawiła w opinii uproszczony bilans. W roku 2017 oraz 2018 Spółka osiągnęła zysk netto na poziomie odpowiednio 1.002.192,91 z roku 2017, oraz 6.789.329,09 zł w roku 2018. Zgodnie ze sprawozdaniem finansowym na dzień 31.05.2019 r. Spółka zanotowała ujemny wynik finansowy w wysokości 27.97 zł. Na dzień 30.06.2019 r. strata wyniosła 1.359.752,87 zł. W roku 2019 Spółka poniosła stratę ze sprzedaży, która wynikała z nadwyżki kosztów sprzedanych produktów, towarów i materiałów nad przychodami ze sprzedaży. Koszty te sięgnęły poziomu 101 % przychodów ze sprzedaży na dzień 31.05.2019 oraz 30.06.2019 r. Dla oceny sytuacji majątkowo-finansowej w zakresie możliwości wypłaty dywidendy bez zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania spółki szczególne znaczenie ma kwestia osiągniętego wyniku finansowego, poziomu posiadanych zobowiązań oraz ilości wolnych środków pieniężnych. Według biegłej wynik netto za rok 2018 jest wynikiem zasadniczo wynikającym z zysków na nieruchomości oraz innych przychodów pozostałych operacyjnych: W ocenie biegłego sądowego dr E. P. (1), Przedsiębiorstwo (...) S.A. nie dysponowało środkami na wypłatę dywidendy w kwocie wyniku finansowego 6.789.329,09 zł podlegającego podziałowi podczas Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy. Wypłata dywidendy w pełnej kwocie znacząco obniżyłaby standing Spółki. Zakładając scenariusz wypłaty dywidendy w kwocie 6.789.329,09 zł dokonano stosownych zmian w bilansie w oparciu o dane na dzień 30.06.2019 r. W symulacji wykorzystano dla wypłaty dywidendy środki pieniężne z zgromadzone na kwocie 1.900.000,00 zł oraz założono zwiększenie kredytu w rachunku bankowym na pozostałą część kwoty 6.789.329,09 zł. W efekcie takiej hipotetycznej wypłaty otrzymujemy negatywne zmiany w strukturze aktywów i pasywów: mniejszych aktywów obrotowych i zwiększenie zobowiązań do kapitałów do poziomu 86%. Biegła stwierdziła, że bez skrajnie negatywnych konsekwencji dla poziomu zadłużenia i bieżącej płynności możliwa a jedynie wypłata dywidendy w kwocie wolnych środków pieniężnych, które na 30.06.2019 r. identyfikuje się w oparciu o zestawienia sald i obrotów na kwotę 1.300.000.00 zł. Biegła sądowa przeanalizowała także skutki podjętej Uchwały nr (...) kontekście interesu spółki. Biegła sądowa w opracowanej opinii uwzględniła okoliczności związane z sytuacją finansową spółki oraz toczącymi się postępowaniami kontrolnymi prowadzonymi przez (...) Urząd Celno-Skarbowy w K. w zakresie zobowiązań podatkowych pozwanej Spółki za lata 2012 i 2013. W opinii uzupełniającej biegła sądowa dr E. P. (1) podtrzymała swoją pisemną opinię i dodała jednocześnie, iż podział wyniku roku 2018 w kwocie wnioskowanej przez powodów 3.250.000,00 zł lub kwoty wolnych środków pieniężnych zgromadzonych na dzień 30 czerwca 2019 r. nie był możliwy bez negatywnych konsekwencji dla poziomu zadłużenia i sytuacji majątkowo-finansowej pozwanej Spółki. Na rozprawie w dniu 13 września 2021 r. biegła sądowa dr E. P. stwierdziła, że do kwoty 1 300 000 zł jest możliwa wypłata dywidendy. Jednakże w jej przekonaniu byłoby to duże ryzyko w związku z koniecznością wydatkowania kolejnych środków pieniężnych związanych z prowadzonymi postępowaniami karno-skarbowymi. Z perspektywy racjonalnie zarządzającego biegła stwierdziła, że wypłata dywidendy do kwoty 1 300 000 zł nie mogła mieć miejsca w momencie podejmowania zaskarżonej uchwały bez narażenia podmiotu na pogorszenie sytuacji majątkowej. Zarząd Spółki powinien mieć wiedzę o trwającym postępowaniu karno-skarbowym i ewentualnych jego skutkach i ryzyko zapłaty zobowiązań podatkowych powinien brać pod uwagę przy prowadzeniu swojej działalności gospodarczej. Ostatecznie według opinii biegłej sądowej dr E. P. maksymalna kwota do wypłaty dywidendy to kwota 1 300 000 zł, ale z poważnym uszczerbkiem dla płynności podmiotu gospodarczego.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o następujące dowody w postaci: wyciągu z KRS powodowej spółki, wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 6 października 2017 r. sygn. akt (...) wyrok Sądu Apelacyjnego I Wydziału

Cywilnego w K. z dnia 9 października 2017 r. sygn. akt (...), wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 października 2018 r. sygn. akt (...), wyrok Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 7 czerwca 2019 r. sygn. akt (...) pismo z dnia 7 czerwca 2019 r. do zarządu Przedsiębiorstwa (...) S.A. w K., zawiadomienie od zarządu (...) S.A. K. z dnia 17 czerwca 2019 r. o terminie ZWZA Spółki (...), protokół (...) S.A. z siedzibą w K. z dnia 28 czerwca 2019 r., bilans Spółki Przedsiębiorstwo (...) S.A. w K. za rok obrotowy 2016 wraz z objaśnieniami, bilans Spółki Przedsiębiorstwo (...) S.A. w K. za rok obrotowy 2017 wraz z objaśnieniami, pismo do zarządu Przedsiębiorstwa (...) S.A. w K. z dnia 5 czerwca 2019 r., sprawozdanie biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego pozwanej spółki za 2018 r., wprowadzenie do sprawozdania finansowego za 2018 r., bilans; rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale własnym, rachunek przepływów pieniężnych, dodatkowe informacje i objaśnienia; sprawozdanie zarządu z działalności spółki, wyciąg z KRS pozwanej spółki, kopii sprawozdania finansowego pozwanej oraz grupy kapitałowej pozwanej, Bilans na dzień 31.05.2019 r., rachunek zysków i strat za okres 01.01-31.05.2019 r. zestawienie obrotów i sald za okres 01.01-31.05.2019 r. zestawienie obrotów i sald za okres od 01.01. 2019 r. do 30.06.2019 r., dokumentacja; wynik kontroli wraz z decyzją Naczelnika (...) Urzędu Celno-Skarbowego w K. z dnia 20 listopada 2017 r. (dot. 2012 r.), odwołanie od decyzji z dnia 20 grudnia 2017 r., decyzję Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w K. z dnia 14 marca 2019 r., postanowienie Naczelnika (...) Skarbowego w K. z dnia 6 listopada 2020 r. o wydłużeniu postępowania kontrolnego, decyzja Naczelnika (...) Urzędu Celno-Skarbowego w K. z dnia 2 października 2020 r. (dot. 2013 r.), odwołanie od decyzji z dnia 16 października 2020 r., postanowienie Naczelnika (...) Urzędu Celno-Skarbowego w K. z dnia 10 listopada 2020 r. o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności, potwierdzenie przelewu na kwotę 1.142.819,00 zł, opinia pisemna, opinia uzupełniająca i ustna biegłego sądowego dr E. P. (1), załącznik do protokołu rozprawy (k. 3-189, 196-220, 222-356).

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy przedstawił m.in. następujące motywy swego rozstrzygnięcia:

Powództwo jest zasadne i podlega uwzględnieniu.

W niniejszej sprawie, powodowie kwestionowali zasadność podjęcia przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki w K. uchwały nr (...) uchwalonej w dniu 28 czerwca 2019 r. w sprawie przeznaczenia zysku netto za poprzedni rok obrotowy, ustalającej, że spółka dokonała podziału zysku za rok obrotowy za okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 grudnia 2018 r. w kwocie 6.789.329.09 zł z przeznaczeniem na pokrycie straty z lat ubiegłych.

Kluczowym w niniejszej sprawie, abstrahując od zasadności argumentów merytorycznych, podniesionych przez powodów, było zbadanie pod względem formalnym, czy zostały spełnione przesłanki wskazane w art. 251 k.s.h. Zgodnie bowiem z art. 251 k.s.h. powództwo o uchylenie uchwały wspólników należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia powzięcia uchwały. Termin w stosunku do obecnych na zgromadzeniu biegnie od dnia, w którym uchwałę ogłoszono, tj. od jej odczytania. Termin w stosunku do nieobecnych biegnie od dnia, gdy otrzymali oni wiadomość o uchwale. Po upływie miesiąca od otrzymania wiadomości o uchwale, ale nie później niż w ciągu sześciu miesięcy od jej podjęcia, uchwała nie może być zaskarżona, nawet gdyby zachodziły warunki materialne i osoby legitymowane wnosili powództwo. Terminy do wniesienia powództwa o uchylenie uchwały wspólników są terminami zawitymi prawa materialnego, co wyklucza w szczególności stosowanie przepisów Kodeksu Cywilnego dotyczących przedawnienia, w tym zawieszenia lub przerwania jego biegu. Powództwo wniesione z uchybieniem terminów określonych w art. 251 k.s.h., sąd oddala bez konieczności merytorycznego badania sprawy. Uchwała Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Pozwanej Spółki z siedzibą w K. została zawarta w wypisie aktu notarialnego Rep. (...)nr (...) w dniu 28 czerwca 2019 r. sporządzonym przed Notariuszem M. K. (1) prowadzącym Kancelarie Notarialną w K..

Termin miesięczny, przewidziany w powyższym przepisie, oblicza się zgodnie z art. 2 k.s.h. w zw. z art. 111 k.c. w zw. z art. 165 §1 k.p.c, tj. termin kończy się z upływem dnia, który odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdy takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca. W niniejszej sprawie termin ten został przez stronę dotrzymany. Natomiast zgodnie z art. 422 § 1 k.s.h. uchwała walnego zgromadzenia sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami i godząca w interes spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza

może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały. W niniejszej sprawie przedmiotem zaskarżonej uchwały nr (...) WZA pozwanej Spółki było dokonanie podziału zysku za rok obrotowy za okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 grudnia 2018 r. przeznaczająca w całości zysk netto w wysokości 6.789.329,09 zł na pokrycie strat Spółki z lat ubiegłych.

Zgodnie z art. 396 § 4 i § 5 k.s.h. statut może przewidywać tworzenie innych kapitałów na pokrycie szczególnych strat lub wydatków (kapitał rezerwowy), a o jego użyciu rozstrzyga walne zgromadzenie. W odniesieniu natomiast do podziału zysku art. 347 § 1 k.s.h. stanowi, że akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku wykazanym w sprawozdaniu finansowym zbadanym przez biegłego rewidenta. Poza tym kodeks nie precyzuje, kiedy dopuszczalne jest przeznaczenie zysku na wypłatę dywidendy, a kiedy jego przeznaczenie na kapitał zapasowy lub inny, co powoduje, że walne zgromadzenie ma w tym względzie swobodę decyzji i może przeznaczyć do podziału cały zysk lub jego część albo przelać go w całości na kapitał zapasowy lub inny. Jednakże ta dyskrecyjna władza w okolicznościach konkretnego wypadku może być ograniczona koniecznością zachowania dobrego obyczaju i potrzebą ochrony akcjonariusza przed pokrzywdzeniem i uzasadniać interwencję sądu w wypadku, gdy decyzja o wyłączeniu zysku od podziału powyższe klauzule narusza. Uczestnictwo w spółce kapitałowej, z reguły wynika z chęci osiągnięcia korzyści z zainwestowanego kapitału w krótszej lub dłuższej perspektywie, dlatego też prawo do udziału w zysku jest najistotniejszym uprawnieniem majątkowym. W tym kontekście wyłączenie tego uprawnienia musi być uzasadnione obiektywnym interesem spółki, w przeciwnym wypadku można mówić o sprzeczności uchwały z dobrymi obyczajami. W niniejszej sprawie zaskarżonej uchwały powodowie zarzucali ową sprzeczność z dobrymi obyczajami i pokrzywdzenie akcjonariusza mniejszościowego, bowiem pomimo zgromadzenia dość dużych środków na kapitałach własnych pozwanej spółki, dzięki głosom większościowego akcjonariusza pozwanej spółki została podjęta uchwała o przeznaczeniu wypracowanego zysku na kapitał zapasowy spółki. Tym samym, zdaniem powodów zysk osiągnięty jest pozostawiany przez pozwanego w jego majątku z uwagi na koszty działalności operacyjnej, które to powinny być pokrywane ze środków własnych i obcych, nie zaś z zysku netto. Dobre obyczaje są generalną klauzulą mającą aspekt moralny i obejmują takie zachowania, które wpływają pozytywnie na funkcjonowanie spółki, są związane z przestrzeganiem uczciwości, przyzwoitym zachowaniem uwzględniającym w odpowiednim stopniu różne interesy służące wszystkim w spółce, uwzględniające zasadę lojalności i równości. Poprzez pryzmat dobrych obyczajów winny być oceniane nie tylko zachowania skierowane na zewnątrz spółki na przykład wobec jej kontrahentów, ale również w stosunkach wewnętrznych, w tym w relacjach pomiędzy akcjonariuszami. Jak wynika z orzeczenia (vide: SN z 27.3.2013r., I CSK 407/12) ocena sprzeczności uchwały z dobrymi obyczajami winna uwzględniać kryteria ekonomiczno – funkcjonalne i oceny zorientowane na zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania i rozwoju spółki kapitałowej, a także poszanowanie interesów jej współników i akcjonariuszy. Odnosząc się do stanowiska i zarazem zarzutu strony pozwanej, aspektu ochrony praw konstytucyjnych w postaci negowania prawa samodzielnego decydowania przez organy spółki o przeznaczeniu części swego majątku stanowiącego wypracowany zysk stanowi ograniczenie swobody działalności gospodarczej i prawa własności to w przedmiotowej sprawie nie może znaleźć uzasadnionego poparcia. Priorytetowo, podjęta uchwała nie może naruszyć dobrych obyczajów bowiem zgodnie z art. 422 §1 k.s.h., który odwołuje się do kategorii przyzwoitego postępowania jako kategorii uniwersalnej wykształconej ogólnie w obrocie gospodarczym ma to zasadnicze znaczenie. Tak rozumiane dobre obyczaje sprzeciwiają się zatrzymywaniu całego lub prawie całego zysku w spółce na pokrycie strat z lat ubiegłych. Mimo znacznego zmniejszenia środków pieniężnych wskaźniki płynności nie uległy istotnym zmianom. Z powyższego wynika w oparciu o opinię biegłego sądowego, że wypłacenie zwiększonej dywidendy nie wpłynie istotnie na pogorszenie warunków ekonomicznych spółki, ani wskaźników płynności. Na rozprawie w dniu 13 września 2021 r. biegła sądowa dr E. P. (1) stwierdziła, że do kwoty 1 300 000 zł wypłatę tej dywidendy. W przekonaniu biegłej sądowej byłoby duże ryzyko w związku z koniecznością wydatkowania kolejnych środków pieniężnych związanych z toczącymi się postępowaniami karno-skarbowymi w zakresie zobowiązań z tytułu podatku dochodowego, Z perspektywy racjonalnie zarządzającego wydaje się biegłej, że z perspektywy racjonalnie zarządzającego wypłata tej dywidendy nie mogła mieć miejsca w momencie podejmowania spornej Uchwały Nr (...) bez narażenia pozwanej Spółki na pogorszenie jej sytuacji majątkowej. Zarząd Spółki powinien mieć wiedzę o trwającym postępowaniu karno-skarbowym i ewentualnych jego skutkach i ryzyko zapłaty zobowiązania powinien brać pod uwagę przy prowadzeniu swojej działalności gospodarczej.

Ostatecznie według opinii biegłej sądowej dr E. P. maksymalna kwota do wypłaty dywidendy to

kwota 1 300 000 zł. Powyższą opinię biegłego sądowego E. P. (1) Sąd Okręgowy uznał za prawidłową. Została bowiem sporządzona przez osobę posiadającą wiadomości specjalne z zakresu księgowości, a zatem uprawnioną do przeprowadzania badań i sporządzania opinii danego rodzaju. Nadto zdaniem Sądu Okręgowego, biegły sądowy dr E. P. sporządziła opinie w sposób rzetelny i obiektywny, zgodnie z zasadami wiedzy fachowej. Fachowość, wnikliwość oraz i doświadczenie biegłego sądowego dr E. P. stanowią o prawidłowości sporządzonej opinii. Dokonane przez biegłego sądowego ustalenia i poczynienie ocen i wyprowadzenie ostatecznych wniosków nie noszą cech dowolności i powierzchowności. Biegły sądowy dr E. P., w oparciu o wszechstronną analizę całości zaferowanego przez strony materiału dowodowego w tym dokumentacji dotyczącej prowadzonych postępowań karno-skarbowych sporządziła opinię kompletną i dokładną. Komunikatywność sformułowań biegłego pozwala na zrozumienie wyrażonych w niej ocen i poglądów, a także sposobu dochodzenia do wniosków końcowych. Opracowana przez biegłego opinia nie zawiera wewnętrznych sprzeczności i wykluczających się wzajemnie wniosków. W takiej sytuacji, Sąd Okręgowy w pełni uznał opinię biegłego sądowego dr. E. P. (1) za wiarygodną, rzetelną i wnikliwą, dającą w pełni podstawy do wydania przez Sąd Okręgowy rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Odnosząc się natomiast do zarzutów pozwanej Spółki należy w tym miejscu zaznaczyć, że specyfika samodzielności decydowania przez Zarząd o sprawach Spółki nie może automatycznie i bezkrytycznie przesądzać o tym, że akcjonariusz pozwanej Spółki będzie pozbawiony co do zasady prawa do udziału w zysku netto. Pozwana Spółka jest spółką akcyjną, do której zastosowanie mają przepisy kodeksu spółek handlowych. Żaden z powołanych aktów prawnych nie wyłącza prawa do uczestnictwa akcjonariusza w zysku, a kodeks spółek handlowych, jak to już wyżej wskazano w art. 347 §1 ustanawia prawo akcjonariusza do udziału w zysku i jest to jedno z podstawowych praw związanych z uczestnictwem w spółce. Przesłanką uchylenia zaskarżonej uchwały nr (...) jest również wykazane i udowodnione pokrzywdzenie akcjonariusza. Ma ono miejsce wówczas, gdy w wyniku podjęcia uchwały lub jej wykonania akcjonariusz dozna uszczerbku majątkowego albo niemajątkowego. Chodzi o wszystkie okoliczności i zdarzenia, które skutkują pogorszeniem pozycji akcjonariusza w spółce, zarówno w sferze czysto majątkowej (np. zmniejszenie praw udziałowych), jak niemajątkowej (naruszenie pozycji, dobrego imienia, równego traktowania (por.SN 10.7.2009r., II CSK 91/09)). W odniesieniu do wyłączenia zysku od podziału w wyroku z 27.3.2013r., I CSK 407/12 Mo P 2013, Nr 20 s. 1099-1100) wskazano, że uchwała walnego zgromadzenia przeznaczająca cały zysk roczny na kapitał zapasowy może być kwalifikowana jako krzywdząca akcjonariusza w relacji do spółki, jeżeli powoduje długotrwałe wyłączenie zysku z podziału, kiedy kapitał zapasowy i kapitał rezerwowy są już bardzo znaczne, a brak oznak dekoniunktury w branży, który usprawiedliwiłby dalsze kumulowanie środków w spółce, podobnie należy ocenić przyjęcie takiej polityki rozwojowej, której następstwem jest stałe przeznaczanie zysku na cele rozwojowe albo przeinwestowanie w transferowanie zysku do innych spółek, w których pozostali akcjonariusze nie mają akcji, a także przyznanie dywidendy niektórym akcjonariuszom. Rozważania te można odnieść do przedmiotowej sprawy. Powodowie są akcjonariuszami spółki nie uzyskują również innych profitów finansowych, dlatego pozbawianie go prawa do udziału w zysku przy braku uzasadnienia jest dla nich krzywdzące.

Z powołanych powyżej przyczyn Sąd Okręgowy uznał, że na podstawie art. 422 k.s.h. powództwo zasługuje w całości na uwzględnienie.

Na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Decydujące znaczenia dla rozstrzygnięcia o zasadzie ponoszenia kosztów procesu przez strony ma wynik procesu. Wynik procesu to rozstrzygnięcie o sprawie jako całości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2018 roku, sygn. akt III UZ 15/17, LEX nr 2450258). O kosztach procesu stosownie do rozstrzygnięcia, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 §1 i §3 k.p.c. w związku z art. 3 ust. 2 pkt 1, art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 623)

Orzeczenie o nieuiszczonych kosztach sądowych znajduje oparcie w przepisie art. 113 wyżej cytowanej ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Pozwany apelacją zaskarżył niniejszy wyrok w całości, zarzucając:

1. Naruszenie przepisów prawa procesowego, w szczególności art. 233 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd I instancji błędów w ustaleniach faktycznych będących podstawą orzekania oraz dokonanie oceny dowodów w sposób nieprawidłowy, dowolny oraz nieszechstronny - poprzez:

a) błędne ustalenie, że powodowie są akcjonariuszami pozwanej spółki i pominięcie aktualnych zapisów w rejestrze akcjonariuszy determinujących posiadanie legitymacji w przedmiotowej sprawie;

b) pominięcie zapłaty korekty podatku VAT za 2013 r. w kwocie 1.142.819,00 zł. oraz obowiązku zapłaty przez pozwaną spółkę wielomilionowej korekty podatku VAT za 2012 r. na podstawie decyzji (...) Urzędu Celno- Skarbowego w K. i nieprawidłowe ustalenie, że sytuacja majątkowa spółki pozwalała mimo to na wypłatę dywidendy akcjonariuszom, zaś zarząd pozwanej spółki powinien brać pod uwagę przy prowadzeniu działalności gospodarczej tego rodzaju postępowania i ich konsekwencje, podczas gdy to nie zarząd jest organem, który podejmuje decyzje w kwestii wypłaty dywidendy

c) pominięcie wykazanej straty z działalności spółki na dzień podejmowania zaskarżonej uchwały przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (ZWZA);

d) bezkrytyczne danie wiary gołosłownym twierdzeniom wyłącznie powodów i nieprawidłowe przyjęcie, że uchwała Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy (ZWZA) narusza przepisy prawa, pomimo jednoznacznej opinii biegłej, która wprost wskazuje na zasadność podjętych w interesie spółki uchwał ZWZA;

e) błędną i sprzeczną z zebrany materiałem dowodowym ocenę kondycji finansowej pozwanej spółki, która została oparta jedynie na gołosłownych i nieudowodnionych twierdzeniach powodów zainteresowanych rozstrzygnięciem w sprawie oraz pominięcie kilkumilionowych zysków osiągniętych przez powodów z tytułu posiadanych akcji i bezzasadne uznanie, że zaskarżona uchwała spowodowała pokrzywdzenie akcjonariuszy;

f) błędne oparcie wyroku wyłącznie na jednostronnych twierdzeniach powodów zawartych w pismach procesowych, bez przeprowadzenia dowodu chociażby z przesłuchania stron, pomimo tego, że stanowisko Sądu I instancji wskazuje, że pozostały w sprawie niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia;

g) nieprawidłowe uznanie, że wypłata dywidendy za 2018 r. powinna mieć miejsce, pomimo jednoznacznego ustalenia na podstawie opinii biegłej, że stan finansowy spółki uniemożliwiał wypłatę dywidendy dla powodów bez uszczerbku dla finansów spółki i mógł być zrealizowany tylko z poważnym uszczerbkiem dla płynności pozwanej spółki oraz spowodowałby pogorszenie jej sytuacji majątkowej;

h) pominięcie faktu, że powodowie posiadali wiedzę o prowadzonych postępowaniach przez (...) Urząd Celno-Skarbowy w K. oraz o złym stanie finansowym pozwanej spółki (stracie) w momencie wytoczenia przedmiotowego powództwa, co jednoznacznie podważa twierdzenia powodów, że działali oni w interesie spółki.

2. Naruszenie przepisów prawa materialnego, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie,

a to:

a) art. 6 k.c. poprzez nieprawidłowe uznanie, iż zaskarżona uchwała podlegała uchyleniu pomimo braku przedstawienia dowodów przez powodów potwierdzających swoje twierdzenia i błędne przyjęcie, że powodowie udowodnili zgłoszone powództwo, podczas gdy w rzeczywistości te roszczenia nie tylko nie zostały udowodnione, ale kluczowe dowody w niniejszej sprawie podważały zasadność powództwa;

b) art. 422 § 1 k.s.h. poprzez błędną jego wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie i wadliwe ustalenie, że zaskarżona uchwała jest spreczna z dobrymi obyczajami oraz miała na celu pokrzywdzenie akcjonariuszy, podczas gdy powodowie nie wykazali żadnej z określonych w niniejszym przepisie przesłanek koniecznych do uchylenia

zaskarżonej uchwały a przyjęty za miarodajny przez Sąd materiał dowodowy w szczególności opinia biegłej wprost potwierdził, że podjęta uchwała była uzasadniona obiektywnym interesem spółki

c) art. 422 § 1 k.s.h. poprzez nieprawidłowe jego zastosowanie w związku z art. 328 § 1 k.p.c. poprzez brak wyraźnego wyjaśnienia pojęcia dobrych obyczajów, które miały zostać naruszone przez spółkę w momencie podejmowania zaskarżonej uchwały;

d) art. 347 § 1 k.s.h. - poprzez błędne uznanie, że prawa powodów do dywidendy mają pierwszeństwo przed uzasadnionym interesem spółki, której ZWZA z uwagi na obiektywne problemy finansowe i zagrożenie dla płynności finansowej podjęło zaskarżoną uchwałę;

e) art. 343 § 1 k.s.h. - poprzez brak oceny posiadania przez powodów legitymacji procesowej w przedmiotowej sprawie i pominięcie aktualnych zapisów w rejestrze akcjonariuszy;

f) art. 424 § 1 k.s.h. w zw. z art. 111 k.c. - przez błędną interpretację przepisu polegającą na uznaniu, że powodowie dochowali terminu do wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie podczas gdy z ustaleń Sądu wynika, że pozew wnieśli w dniu 31 lipca 2019 r., zaś uchwała została podjęta w dniu 28 czerwca 2019 r. oraz nieprawidłowe zastosowanie art. 251 k.s.h. albowiem przepis ten nie dotyczy spółki akcyjnej.

Podnosząc te zarzuty pozwany wniósł o:

a) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości; ewentualnie na wypadek nieuwzględnienia powyższego wniosku

b) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W każdym przypadku wniósł o zasądzenie na rzecz pozwanego od powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych za obie instancje.

W toku postępowania apelacyjnego obie strony powoływały się na kolejne rozstrzygnięcia w sprawach sądowych toczących się pomiędzy stronami i na motywy tych orzeczeń, przede wszystkim pod kątem legitymacji procesowej powodów.

Pozwany w piśmie z dnia 15.09.2022 r. podtrzymał zarzut braku legitymacji czynnej powodów w przedmiotowej sprawie, podnosząc, że w świetle obowiązujących przepisów prawa powodowie nie mają bowiem statusu akcjonariuszy a w konsekwencji nie mają legitymacji do wytoczenia powództwa o uchylenie czy też stwierdzenie nieważności uchwał spółki.

Wskazał, że od dnia 1 marca 2021 r. zmienił się sposób wykazywania statusu akcjonariusza. Zmiana przepisów spowodowała usunięcie instytucji księgi akcji imiennych, która utraciła znaczenie prawne, wprowadzenie rejestru akcjonariuszy w miejsce księgi akcji imiennych oraz wygaszenie mocy obowiązującej dokumentów akcji wydanych przez spółkę.

Proces dematerializacji akcji wstępnie wg założeń ustawodawcy miał się zakończyć z dniem 1 stycznia 2021 r. jednakże z uwagi na pandemię koronawirusa termin ten został przesunięty o trzy miesiące na podstawie ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. z 2020 r., poz. 875 ze zm.)

Zgodnie z art. 43 pkt. 3) tej ustawy art. 15 ust. 1 i 2 ustawy o zmianie ustawy - Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw z dnia 30 sierpnia 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1798 ze zm.) otrzymały następujące brzmienie:

1. Moc obowiązująca dokumentów akcji wydanych przez spółkę wygasa z mocy prawa z dniem 1 marca 2021 r. Z tym samym dniem uzyskują moc prawną wpisy w rejestrze akcjonariuszy, a w przypadku spółki niebędącej spółką publiczną w rozumieniu ustawy zmienianej w art. 9 w brzmieniu dotychczasowym, której walne zgromadzenie podjęło

uchwałę o zarejestrowaniu jej akcji w depozycie papierów wartościowych w rozumieniu przepisów ustawy zmienianej w art. 9, zapisy jej akcji na rachunkach papierów wartościowych.

2. Dokument akcji zachowuje moc dowodową wyłącznie w zakresie wykazywania przez akcjonariusza wobec spółki, że przysługują mu prawa udziałowe, przez okres pięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Spółka miała obowiązek zawarcia umowy o prowadzenie rejestru akcjonariuszy oraz powinna była wezwać akcjonariuszy do złożenia dokumentów akcji w spółce. Procedura wezwań zakładała konieczność skierowania do akcjonariuszy pięciu wezwań dotyczących złożenia dokumentów akcji w spółce. Jednocześnie informacja o wezwaniu musiała zostać zamieszczona na stronie internetowej spółki w miejscu wydzielonym na komunikację z akcjonariuszami. Wezwania akcjonariuszy nie mogły być dokonywane w odstępie dłuższym niż miesiąc ani krótszym niż dwa tygodnie. Pierwszego wezwania należało dokonać do 30 września 2020 r.

Podkreślił, że pozwana spółka zastosowała się do wszystkich wymogów prawnych dotyczących dematerializacji.

W konsekwencji akcjonariusz, który nie złożył w spółce papierowego dokumentu akcji, do chwili jego złożenia i wpisania do rejestru akcjonariuszy, nie może korzystać z przysługujących mu praw, np. nie może głosować na walnych zgromadzeniach. Akcja w formie dokumentowej będzie miała znaczenie jeszcze tylko przez 5 lat, ale wyłącznie w zakresie wykazania przez akcjonariusza wobec spółki, że przysługują mu prawa udziałowe.

Mając na uwadze terminy wejścia w życie ww. przepisów, nie ulega wątpliwości, że każdy akcjonariusz miał wystarczający czas aby sprawdzić czy jest w posiadaniu dokumentu akcji i w tym celu został wezwany pięciokrotnie do złożenia za pokwitowaniem dokumentów akcji w spółce. Był to jeden z obligatoryjnych elementów dematerializacji akcji, który nie mógł być przeprowadzony, jeżeli akcjonariusz nie był w fizycznym posiadaniu dokumentu akcji. Podkreślić również należy, że powodowie do chwili obecnej nie zdecydowali się skorzystać z możliwości odtworzenia zagubionych akcji, których posiadanie i złożenie było warunkiem koniecznym dematerializacji.

W świetle obowiązujących przepisów, akcjonariusz, który nie złożył w spółce papierowego dokumentu akcji, do chwili jego złożenia i wpisania do rejestru akcjonariuszy, nie może korzystać z przysługujących mu praw. Niedopełnienie obowiązków związanych z dematerializacją wiąże się bowiem z konsekwencjami, z których najważniejszą jest utrata przez akcjonariusza możliwości wykonywania praw ze swoich akcji. W praktyce oznacza to m.in. niemożność uzyskania dywidendy, wykonywania prawa głosu na walnych zgromadzeniach czy brak możliwości zbycia lub obciążenia akcji. Tym samym akcjonariusz, który nie przekaże swoich akcji spółce celem ich dematerializacji będzie pozbawiony wszelkich praw jakie wiążą się z posiadanymi akcjami.

Taki akcjonariusz nie może nie tylko uczestniczyć w obradach walnego zgromadzenia i wykonywać podczas niego prawa głosu, ale nie jest uznawany za akcjonariusza. Za akcjonariusza bowiem jest uznawana wyłącznie osoba, która jest w tym charakterze wpisana do rejestru akcjonariuszy. Zmiana ta jest kluczowa, bowiem w świetle orzecznictwa przymiot akcjonariusza powinien występować na każdym etapie postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności czy też uchylenia uchwały walnego zgromadzenia. Utrata lub też pierwotny brak statusu akcjonariusza skutkuje brakiem legitymacji, co w konsekwencji winno skutkować oddaleniem powództwa.

Przedstawiciele nauki prawa w szeregu publikacji prasowych również zgodnie podkreślali, że akcjonariusz, który nie przekaże swoich akcji spółce celem ich dematerializacji będzie pozbawiony wszelkich praw jakie wiążą się z posiadanymi akcjami.

Na potwierdzenie powyższego pozwany złożył do w załączeniu kopie wyroku z dnia 12.08.2022 r. Sądu Okręgowego w K. sygn.. akt (...) wraz z jego uzasadnieniem. W orzeczeniu tym, Sąd Okręgowy, jednoznacznie przesądził o braku legitymacji czynnej akcjonariusza nieujawnionego w rejestrze.

Wskazał, że jedyną czynnością, którą musieli wykonać akcjonariusze, było złożenie akcji w spółce i pobranie zaświadczenia ich złożenia. Bezspornym jest zaś fakt, że powodowie takich akcji nie złożyli, przez co nie mogli przejść procedury dematerializacji. Z powyższych względów, skoro zatem dokumenty papierowe akcji straciły moc i zaczęły obowiązywać wpisy w rejestrze akcjonariuszy, zaś zgodnie z art. 343 § 1 k.s.h. wobec spółki uważa się za akcjonariusza tylko tę osobę, która jest wpisana do rejestru akcjonariuszy, to powodowie utracili legitymację czynną w przedmiotowej sprawie. **Do chwili obecnej nie podjęli również żadnych konstruktywnych działań prawnych w celu zmiany tego stanu rzeczy aby zostali wpisani do rejestru akcjonariuszy.**

Reasumując, zdaniem pozwanego analiza obowiązujących przepisów prawa i okoliczności przedmiotowej sprawy wskazuje jednoznacznie, że w niniejszej sprawie, skoro powodowie nie skorzystali z procedury materializacji i nie zostali ujawnieni w rejestrze akcjonariuszy, to nie mają legitymacji czynnej.

Pozwany w piśmie z dnia 16.02.2023 r. podtrzymując zarzut braku legitymacji czynnej powodów w przedmiotowej sprawie, podniósł, że w świetle obowiązujących przepisów prawa powodowie nie mają statusu akcjonariuszy a w konsekwencji nie mają legitymacji do wytoczenia powództwa o uchylenie czy też stwierdzenie nieważności uchwał spółki.

Podkreślił że w obecnym stanie prawnym wpis do rejestru akcjonariuszy ma co do zasady charakter konstytutywny (art. 343 k.s.h.) a zatem nie jest istotne to, czy pod rządami poprzedniego stanu prawnego, kiedy to w pierwszej kolejności sama spółka rozstrzygała o legitymacji formalnej akcjonariusza, powodowie byli przez pozwaną uważani za akcjonariuszy i wykonywali prawa korporacyjne i majątkowe wynikające z uczestnictwa w spółce, a w sytuacjach spornych uzyskiwali nawet pozytywne dla siebie rozstrzygnięcia. Wskutek dematerializacji akcji zmienił się stan prawny i powodowie nie mogą uzurpować sobie prawa do samodzielnego decydowania kto wg nich jest akcjonariuszem.

Nieprawidłowe jest żądanie wpisania do rejestru na podstawie art. 3284zd. 2 k.s.h. który mówi, że podstawę dokonania wpisu stanowi także oświadczenie akcjonariusza o zobowiązaniu do przeniesienia akcji albo obciążenia akcji ograniczonym prawem rzeczowym. Ten przepis dotyczy bowiem obrotu akcjami już zdematerializowanymi, czyli akcjami rejestrowymi i nie może być podstawą wpisu akcjonariusza, który w poprzednim stanie prawnym nie nabył skutecznie praw z akcji, gdyż nie doszło do skutecznego przeniesienia posiadania dokumentu akcji.

Aktualnie sytuację akcjonariusza, który nie został zarejestrowany reguluje art. 15 ust. 1 i 2 ustawy nowelizującej k.s.h. który przewiduje, że moc obowiązująca dokumentów akcji wygasa z mocy prawa z dniem 1.3.2021 r. (...) i dokument akcji zachowuje moc dowodową wyłącznie w zakresie wykazywania przez akcjonariusza wobec spółki, że przysługują mu prawa udziałowe, przez okres pięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Oznacza, to, że akcjonariusz nie wpisany do rejestru jeszcze przez 5 lat może wykazać względem spółki, że ma status akcjonariusza, ale musi posiadać dokument akcji.

Dotychczas powodowie nie byli w stanie udowodnić, że posiadają dokumenty uczestnictwa w pozwanej spółce, to tym samym nie mogą być traktowani jako akcjonariusze. W konsekwencji tego nie przysługuje im również legitymacja do zaskarżania uchwał ani żądania ich uchylenia na podstawie przepisów k.s.h.

Wskazać należy, że powództwo opiera się w głównej mierze na cytatach z uzasadnień, niektórych korzystnych dla powodów wyroków sądów, w sprawach w których nigdy nie zapadło żadne orzeczenie merytoryczne dotyczące potwierdzenia uprawnień do akcji.

Ponadto, powoływanie się na rzekomy powielany modus operandi pozwanej, która dąży do wyeliminowania powodów ze spółki stanowi bezpodstawny i niczym nieuzasadniony zarzut. Gdyby powodowie chcieli i podjęli niezbędne czynności mogliby przejść dematerializację akcji i uzyskać wpis do rejestru akcjonariuszy. Niezrozumiałe jest to dlaczego tego nie zrobili do chwili obecnej.

Na potwierdzenie swego stanowiska pozwany przedłożył w załączeniu dokumenty:

- kopię wyroku wydanego w dniu 29 listopada 2022 r. przez Sąd Okręgowy w K. w sprawie sygn. akt (...), wraz z jego pisemnym uzasadnieniem;
- kopię opinii prawnej wydanej przez kancelarię (...) Sp.k. z dnia 20 grudnia 2022 r.

jednoznacznie wskazujące na brak legitymacji czynnej akcjonariusza nieujawnionego w rejestrze oraz prawidłowość przeprowadzonej przez pozwaną Spółkę procedury dematerializacji akcji i wniósł o dopuszczenie dowodów z tych dokumentów na wyżej określone fakty.

W odpowiedzi powodowie w piśmie z dnia 7.05.2023 r. podjęli polemikę, powołując się z kolei na korzystne dla siebie rozstrzygnięcie, tj. wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 9 listopada 2022 r. sygn. akt (...), w którym to Sąd stwierdził, że niekwestionowanym akcjonariuszem z akcji nabytych w 2010 roku od P. B. (1) jest Powódka J. W. (1). Wyrok ten uprawomocnił się w maju 2023 r. (postanowienie stało się prawomocne w maju 2023 r. po oddaleniu w całości przez Sąd Okręgowy w K. apelacji w sprawie sygn. akt (...)).

Przede wszystkim jednak powodowie wnieśli o uwzględnienie rozstrzygnięcia w toczącej się równolegle przed Sądem Apelacyjnym w K., pod sygn. akt (...), sprawy z powództwa J. W. (1) przeciwko Przedsiębiorstwu (...) Spółce Akcyjnej w K. o ustalenie, ewentualnie stwierdzenie nieważności, ewentualnie uchylenie uchwał walnego zgromadzenia, na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 czerwca 2021 r. sygn. akt(...)

Żadna ze stron nie kwestionowała prawdziwości przedłożonych przez stronę przeciwną kopii dokumentów, z których wносиły o dopuszczenie dowodów.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

W przedmiotowej istota sprawy sprowadza się do ustalenia rozkładu akcji przedmiotowej pozwanej spółki, a w szczególności do ustalenia, czy powodowie posiadali akcje pozwanej spółki przed dniem 1 marca 2021 r., a następnie dokonanie oceny statusu powodów po tej dacie, tj. oceny pod kątem zarzuty pozwanego, że aktualnie sytuację akcjonariusza, który nie został zarejestrowany reguluje art. 15 ust. 1 i 2 ustawy nowelizującej k.s.h. który przewiduje, że moc obowiązująca dokumentów akcji wygasa z mocy prawa z dniem 1.3.2021 r.

W konsekwencji przedmiotem oceny będzie zasadność podniesionego przez pozwanego zarzutu braku legitymacji czynnej po stronie powodów.

W sytuacji ustalenia, że powodowie posiadają legitymację czynną, zasadnym będzie dokonanie weryfikacji zarzutów pozwanego, pod kątem weryfikacji wykazanie przez powodów przesłanek uzasadniających domaganie się uchylenia zaskarżonej uchwały.

W ocenie Sądu Apelacyjnego należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy nie bez znaczenia pozostaje fakt toczącej się równolegle sprawy przed Sądem Apelacyjnym pomiędzy powódką o stronę pozwaną postępowania do sygn. akt (...), opartej w istocie na tej samej podstawie faktycznej, gdzie żądanie dotyczy ustalenie, ewentualnie stwierdzenie nieważności, ewentualnie uchylenie uchwał walnego zgromadzenia strony pozwanej, w toku którego to postępowania podnoszone były analogiczne argumenty i przedmiotem oceny Sądu Apelacyjnego były analogiczne ustalenia faktyczne i rozważania prawne, z tym, że odnosiły się jedynie do uchwały podjętej w 2019 r. a więc w następnym roku, niż uchwała będąca przedmiotem oceny w aktualnej sprawie.

Wobec faktu, że powodowie wnosili o dopuszczenie dowodu także z tego postępowania, Sąd Apelacyjny w niniejszym postępowaniu przedstawi ustalenia faktyczne Sądu Apelacyjnego w K. w sprawie do sygn.. akt (...) i poczynione na ich

podstawi rozważania prawne, zastrzegając, że podziela zarówno te ustalenia, jaki rozważania prawne w zakresie, w jakim są one przydatne do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, uznając je za własne.

Sąd w sprawie do sygn.. I AGa 231/21, przywołał ustalenia faktyczne Sądu I instancji, zgodnie z którymi:

- P. B. (1) był akcjonariuszem pozwanej spółki w (...) akcji serii (...). W dniu 29 lipca 2010 r. powódka J. W. (1) zawarła z P. B. (1) umowę, na podstawie której P. B. (1) sprzedał powódce opisane akcje za kwotę 196 490 zł. W § 3 umowy wskazano, że zapłata za akcje nastąpi w formie gotówki. Umowa ta została zgłoszona do opodatkowania w Urzędzie Skarbowym 5 sierpnia 2010 r.;

- J. W. (1) została następnie wpisana do księgi akcyjnej prowadzonej przez pozwaną spółkę z (...) akcji serii (...);

- J. W. (1) zapłaciła P. B. (1) gotówką za nabyte od niego akcje, stanowiące 4% akcji spółki, i otrzymała od niego dokumenty akcji, po czym niezwłocznie w tym samym 2010 r. złożyła je do pozwanej spółki wraz z umową, bez pokwitowania. Powódka wraz z jej mężem J. W. (2) była wtedy w towarzyskich stosunkach z ówczesnym prezesem zarządu pozwanej A. B. (1). W 2015 r. doszło do konfliktu między powódką a P. B. (1), który wówczas sprzedał pozwanej udziały w spółce (...) spółce z o. o. w K. P. B. (1) aż do 2019/2020 roku nie kwestionował skutecznej sprzedaży akcji powódce i nie występował jako współnik pozwanej w tym zakresie, natomiast nadal posiadał przez pewien czas 2% akcji. Powódka nie przekazywała P. B. (1) dywidendy z nabytych 4% akcji;

- pismem datowanym na 31 sierpnia 2015 r. powódka wezwała P. B. (1) w związku z zawartą umową do „natychmiastowego zwrotu” dokumentów akcji pod rygorem działań prawnych;

- P. B. (1) skierował do pozwanej spółki pismo datowane na 9 grudnia 2019 r., w którym poinformował, że umowa sprzedaży akcji zawarta z powódką w dniu 29 lipca 2010 r. jest nieważna z uwagi na brak przeniesienia posiadania dokumentów akcji i wniósł o wykreślenie J. W. z księgi akcyjnej;

- pismem z 16 grudnia 2019 r., doręczonym powódce 28 grudnia 2019 r., zarząd spółki wezwał powódkę do złożenia w terminie do 20 grudnia 2019 r. wyjaśnień dotyczących nabytych akcji oraz do ich okazania spółce celem weryfikacji prawidłowości zapisów w księdze akcyjnej;

- pismem z 6 maja 2020 r., doręczonym powódce 7 maja 2020 r., zarząd spółki wezwał powódkę do niezwłocznego przedłożenia dokumentów akcji będących przedmiotem kwestionowanej umowy i uprzedził o „możliwości dokonania zmian w księdze akcyjnej”, wyznaczając termin dwutygodniowy od otrzymania pisma dla zgłoszenia ewentualnego sprzeciwu na piśmie;

- zarządzeniem prezesa zarządu pozwanej spółki z 1 czerwca 2020 r. zarząd pozwanej dokonał zmiany w księdze akcyjnej przez wpisanie jako akcjonariusza z (...) akcji serii (...) P. B. (1) w miejsce J. W. (1). O zarządzeniu tym pozwana zawiadomiła powódkę pismem doręczonym w dniu 4 czerwca 2020 r.;

- w dniu 21 maja 2020 r. P. B. (1) i M. B. sporządzili notatkę potwierdzającą, że w dniu tym P. B. (1) stawił się w siedzibie spółki i okazał 19.649 akcji serii (...);

- prawomocnym wyrokiem w sprawie sygn. akt(...) z dnia 17 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w K. zobowiązał (...) spółkę z o. o. w K. do złożenia oświadczenia woli następującej treści: „W wykonaniu umowy przedwstępnej sprzedaży akcji z dnia 7 lipca 2014 r. (...) spółka z o. o. w K. sprzedaje J. W. (1) 195.363 akcje zwykłe na okaziciela Przedsiębiorstwa (...) S.A. w K., z czego 169.063 akcje serii A1, 1.422 akcje serii A2, 24.188 akcji serii (...), 690 akcji serii (...), o wartości nominalnej 10 zł każda za łączną cenę 2.000.000 zł.”;

- pismem z dnia 21 sierpnia 2020 r. powódka wniosła do zarządu pozwanej spółki żądanie wpisania w księdze akcyjnej przeniesienia na jej rzecz własności 195363 akcji zwykłych pozwanej nabytych na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w (...) z dnia 17 czerwca 2019 r.;

- pismem z dnia 21 sierpnia 2020 r. skierowanym do pozwanej, B. W. jako prezes zarządu (...) spółka z o. o. w K. wyraził zgodę na zmianę w księdze akcyjnej polegającą na wykreśleniu (...) spółki z o. o. jako akcjonariusza ze 195363 akcji zwykłych i wpisaniu J. W. (1), prostując zarazem omyłkę w wyroku z dnia 17 czerwca 2019 r. w sprawie sygn. akt (...) polegającą na określeniu sprzedawanych akcji jako akcji zwykłych na okaziciela, zamiast „akcji zwykłych” lub „akcji imiennych”, przy czym serie i numery akcji wyszczególnione w wyroku zostały określone prawidłowo i wskazują przedmiot sprzedaży;

- pismem z 7 września 2020 r., doręczonym 9 września 2020 r., zarząd pozwanego w związku z pismem dotyczącym przeniesienia własności 195363 akcji wezwał J. W. (1) do niezwłocznego przedłożenia dokumentów akcji będących przedmiotem wniosku w celu potwierdzenia skuteczności transakcji i zasadności dokonywania zmian w księdze akcyjnej. Następnie pismem z 22 września 2020 r. zarząd pozwanego odmówił dokonania zmian w księdze akcyjnej;

- spółka (...) spółka z o. o. w K. nabyła 195363 akcji pozwanej w 2001 r. Wspólnikiem i prokurentem (...) spółki z o. o. był wówczas (do 2015 roku) P. B. (1) i to on osobiście odebrał w imieniu spółki dokumenty akcji od pozwanej, podpisując ich zestawienie. Akcji tych P. B. (1) jednak później nie wydał spółce (...). Istniały jedynie dokumenty akcji imiennych pozwanej wydanych jako akcje pracownicze, natomiast prawidłowe akcje imienne dla aktualnych akcjonariuszy nie zostały przez pozwaną nigdy wydane.

Podsumowując, Sąd Apelacyjny stwierdził, że stan faktyczny w sprawie został ustalony prawidłowo, a zarzuty apelacyjne skierowane przeciwko podstawie faktycznej orzeczenia są nieuzasadnione.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa materialnego Sąd Apelacyjny stwierdził, że nie jest uzasadniony zarzut braku legitymacji procesowej powódki. J. W. (1) nie utraciła czynnej legitymacji procesowej z tej przyczyny, że z dniem 1 marca 2021 r. jej akcje uległy dematerializacji.

Należy zaznaczyć, że chodzi tu przede wszystkim 200 akcji, które nie były przez (...) kwestionowane, aż do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019.1798). Powódka nie utraciła legitymacji procesowej także w odniesieniu do praw akcyjnych z 19643 akcji serii (...) nabytych w 2010 r. od P. B. (1) (o czym mowa w dalszej części uzasadnienia). Dematerializacja dokumentów akcji na podstawie art. 15 ust. 1 wskazanej powyżej ustawy) nie powoduje utraty przez akcjonariusza praw wynikających z akcji. Nie prowadzi tym samym do utraty jego statusu jako akcjonariusza i nie pozbawia go zarówno praw korporacyjnych jak i praw majątkowych (legitymacji materialnej). Z dniem 1 marca 2021 r. wygasła wprawdzie moc obowiązująca dokumentów akcji jako papieru wartościowego (art. 9211 k.c. i nast.), ale akcjonariusz w okresie pięciu lat od wejścia w życie wskazanej wyżej nowelizacji k.s.h. może wobec spółki wykazywać, że przysługują mu prawa udziałowe, co wynika wprost z art. 15 ust. 2 w/w ustawy. Akcjonariusz może zatem dowodzić swoich praw udziałowych wobec spółki w dowolny sposób, a dokument akcji od dnia 1 marca 2021 r. ma jedynie walor dowodu z dokumentu w rozumieniu art. 2431 k.p.c. i art. 245 k.p.c. Wobec tego Sąd Apelacyjny przyjmuje, że dematerializacja akcji z dniem 1 marca 2021 r. nie pozbawiła J. W. (1) jej praw udziałowych zarówno z 200 akcji z których do dnia 28 lutego 2021 r. była wpisana do księgi akcyjnej, jak i 19643 akcji kupionych od P. B. (1). W konsekwencji Sąd przyjmuje, że w procesie o stwierdzenie nieważności uchwał, ewentualnie ich uchylenia służy jej czynna legitymacja procesowa.

Niezależnie od tego, należy przyjąć, że nawet utrata statusu akcjonariusza nie oznacza automatycznie utraty legitymacji do zaskarżenia uchwał walnego zgromadzenia akcjonariuszy. Sąd Apelacyjny podziela wyrażony w orzecznictwie pogląd, że uprawnienie do zaskarżenia uchwał przysługuje akcjonariuszowi nie tylko ze względu na ochronę interesów spółki i innych akcjonariuszy, ale ze względu na konieczność zapewnienia każdemu akcjonariuszowi możliwości ochrony przede wszystkim jego interesów korporacyjnych i majątkowych. Przepis art. 425 k.s.h. nie przewiduje wprawdzie jako jednej z przesłanek powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały interesu prawnego w jej zaskarżeniu. Wynika to jednak z samej istoty tego powództwa (tak SN w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r., IV CSK 41/05, a także w wyroku z dnia 9 września 2010 r., I CSK 530/09). Istnienie godnego interesu prawnego jakim jest konieczność zapewnienia ochrony praw korporacyjnych i majątkowych akcjonariusza uzasadnia przyznanie mu legitymacji do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia akcjonariuszy, w szczególności w przypadkach, które godzą w jego prawa korporacyjne i majątkowe. Przewidziana w art. 425 k.s.h. legitymacja akcjonariusza do żądania

stwierdzenia nieważności uchwały jest legitymacją w znaczeniu materialnoprawnym. Zaskarżone uchwały dotyczą niewątpliwie praw korporacyjnych powódki w zakresie prawa głosu na WZA oraz wyboru członków rady nadzorczej jak i majątkowych, tj. prawa do dywidendy (pokrycia straty). Z tych względów Sąd Apelacyjny przyjmuje, że J. W. (1) jest czynnie legitymowana do zaskarżenia uchwał WZA z dnia 24 września 2020 r. i legitymacji tej nie utraciła.

Nie jest uzasadniony zarzut apelacji dotyczący naruszenia art. 343 k.s.h. (w poprzednim brzmieniu) poprzez błędne uznanie prawa powódki do akcji w oderwaniu od zapisów w księdze akcji aktualnych w dniu WZA, co doprowadziło do błędnej oceny, że powódka mogła wykonywać prawo głosu niezgodnie z aktualnymi zapisami w księdze akcji. Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że w stanie prawnym obowiązującym do 28 lutego 2021 r., zgodnie z art. 343 k.s.h., wpis do księgi akcji miał charakter deklaratoryjny (tak SN w postanowieniu z dnia 21 lipca 2016 r., II CSK 653/15). Z pewnością powódka mogła wykonywać prawo głosu na WZA w dniu 24 września 2020 r. z 200 akcji, które do dnia zgromadzenia akcjonariuszy nie były kwestionowane, a powódka była wpisana do księgi akcji. Sąd Apelacyjny przyjmuje, że powódka mogła wykonywać prawo głosu także z 19643 akcji serii (...) nabytych od P. B. (1) w 2010 r. Powódka była wpisana do księgi akcyjnej z tych akcji aż do dnia 1 czerwca 2020 r. Przez ten okres tj. od nabycia akcji od P. B. (1) do 9 grudnia 2019 r. nikt nie kwestionował ani nabycia, ani prawa powódki z tych akcji. Powódka była wpisana do księgi akcyjnej i wykonywała z tych akcji swoje prawa przez okres blisko 10 lat. Tę sytuację akceptowała zarówno pozwana spółka, jak i P. B. (1), który jako akcjonariusz uprawniony z innych akcji brał udział w wielu walnych zgromadzeniach spółki i był zaangażowany w jej działalność. P. B. brał udział w głosowaniach uchwał i nigdy z tej przyczyny ich nie zaskarżył. W żaden sposób, przez wiele lat nie przeczył prawom powódki z akcji które jej sprzedał. P. B. (1) dopiero z końcem 2019 r. przypomniał sobie, że rzekomo nie wydał dokumentów sprzedanych akcji J. W. (1). Twierdzenia, że sporne akcje przez cały czas miał w swoim posiadaniu P. B. (1) są niewiarygodne. Również niewiarygodne są twierdzenia strony pozwanej, że P. B. (1) okazał posiadane akcje w siedzibie spółki prezesowi zarządu A. B. w dniu 21 maja 2020 r., a potem - w tym samym dniu - w czasie podróży pociągiem je utracił (zgubił). Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji oraz ocenę działania zarówno P. B. (1), jak i pozwanej spółki. Powyższe prowadzi do wniosku, że wykreślenie powódki z księgi akcyjnej i wpisanie do niej P. B. (1) jako uprawnionego z 19643 akcji w dniu 1 czerwca 2020 r. nie miało żadnych podstaw i było działaniem spółki w złej wierze. Zachowanie to można nazwać manipulacją treścią wpisów w księdze akcyjnej. W tym przypadku spółka nie może zasłaniać się skutecznie regulacją zawartą w art. 406 § 1 k.s.h. Dodać jeszcze trzeba, że w stanie prawnym obowiązującym przed 1 marca 2021 r. nabycie praw z akcji nie było uzależnione od wpisu do księgi akcyjnej. Regulacja art. 343 k.s.h. opiera się na konstrukcji domniemania wzruszalnego. To z kolei zakłada dopuszczalność przeprowadzenia dowodu wskazującego, że osoba wpisana w księdze akcyjnej (obecnie w rejestrze akcjonariuszy) nie jest uprawniona materialnie z akcji, to znaczy, że wpis nie pokrywa się ze stanem prawnym. W ocenie Sądu powódka taką okoliczność wykazała. Skuteczne nabycie akcji od P. B. (1) w 2010 r. przez powódkę spowodowało po jej stronie powstanie prawa podmiotowego i z tej przyczyny J. W. (1) przysługuje legitymacja materialna. Wobec tego Sąd Apelacyjny przyjmuje, że powódka nie została dopuszczona do głosowania z 19643 akcji na WZA w dniu 24 września 2020 r. w sposób bezprawny, co naruszyło jej prawa korporacyjne.

Natomiast, Sąd Apelacyjny odmiennie od Sądu I instancji przyjmuje, że odmowa wpisu J. W. (1) do księgi akcyjnej jako uprawnionej z 195363 akcji imiennych nabytych od (...) spółki z o. o. w K. nie była uzasadniona. Powódka wykazała przed Sądem I instancji, że w dniu 7 lipca 2014 r. zawarła ze spółką (...) przedwstępną umowę sprzedaży tych akcji. Udowodniła również zawarcie umowy przyrzeczonej, co wynika z prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego wK. z dnia 17 czerwca 2019 r. (sygn. akt (...)). Jednak do przeniesienia akcji imiennych wymagane jest przeniesienie posiadania tych akcji, co wynika wprost z art. 339 k.s.h. Wprawdzie czynność przeniesienia akcji po wejściu w życie Kodeksu spółek handlowych utraciła charakter czynności prawnej realnej (tak było pod rządami poprzednio obowiązującego Kodeksu handlowego - art. 350 k.h.), ale warunkiem przejścia uprawnień wynikających z akcji imiennej na nabywcę jest przeniesienie posiadania akcji (art. 9218 k.c.). Powódka została wezwana przez pozwaną spółkę do wykazania, że jest posiadaczem akcji nabytych od (...) spółki z o. o. i tego warunku nie spełniła. Nie wykazała tego również przed Sądem. Wobec tego brak było podstaw do wykreślenia z księgi akcyjnej spółki (...), a wpisanie do niej powódki. Sąd Apelacyjny odmiennie niż Sąd I instancji przyjmuje, że wyrok sądu uwzględniający powództwo o złożenie oświadczenia woli sprzedaży akcji nie wystarcza do stwierdzenia nabycia akcji.

Nie jest zasadny zarzut naruszenia art. 358 § 1 k.s.h. oraz art. 64 k.c. i art. 65 § 2 k.c. Wbrew zarzutowi Sąd Okręgowy nie dokonał takiej oceny, z której wynikałoby, że treść akcji spółki (...) stała się nieaktualna. Dokonując oceny skuteczności zbycia akcji przez (...) (...) na rzecz powódki Sąd przyjął, że powtórzenie w sentencji wyroku Sądu Okręgowego w sprawie (...) obejmujące określenie przedmiotu sprzedaży jako akcji na okaziciela nie prowadzi do bezskuteczności umowy. Skoro spółka (...) miała jedynie oznaczone akcje imienne pozwanej spółki, to nie można przyjąć, że przedmiotem zbycia były akcje na okaziciela. Wbrew apelacji, Sąd I instancji nie wyraził poglądu, że ze względu na swoją treść akcje utraciły moc prawną. Należy w tym miejscu dodać, że pomimo podjęcia przez spółkę uchwały o zamianie wszystkich akcji spółki (...) na akcje na okaziciela, nie doszło do wymiany dokumentów akcji, a w 2001 r. spółka ponownie podjęła uchwałę o zamianie akcji na imienne. Wobec tego prawidłowo przyjął Sąd, że umowa sprzedaży dotyczyła akcji imiennych, a nie na okaziciela.

Sąd Apelacyjny odmiennie od Sądu I instancji przyjmuje, że naruszenia przez spółkę praw korporacyjnych powódki na WZA w dniu 24 września 2020 r. nie prowadzą do nieważności zaskarżonych uchwał. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nieprawidłowości mające charakter formalny mogą stanowić podstawę stwierdzenia nieważności uchwały tylko wtedy, gdy miały wpływ na ich treść lub ich uchwalenie (tak SN w wyroku z dnia 12 października 2012 r., IV CSK 186/12, a także SA w Katowicach w wyroku z dnia 14 lutego 2013 r., sygn. V ACa 775/12 i w wyroku z dnia 24 października 2012 r., sygn. V ACa 417/12). Naruszenie prawa powódki poprzez odmowę dopuszczenia do głosowania z 19643 akcji nabytych od P. B. (1) nie miało wpływu na treść powyższych uchwał. Po pierwsze, powódka wzięła udział w ZWA. Po drugie, uwzględniając to, że powódce przysługiwałoby prawo głosu łącznie z 19843 akcji (200 których była wpisana do księgi akcyjnej oraz 19643 nabytych od P. B.), nie mogłaby skutecznie przegłosować uchwały nr (...) dotyczącej pokrycia straty z zysku wypracowanego w latach następnych. Należy podkreślić, że również głosując wspólnie z (...) i Wspólnicy (z 195363 akcji), powódka nie mogłaby przegłosować tej uchwały. Razem dysponowałiby 215206 głosami. Tymczasem za podjęciem uchwały oddanych zostało 267549 głosów. Nie sposób nie dostrzec, że akcjonariusz A. B. (1) dysponował na WZA 251943 głosami, co praktycznie uniemożliwiło powódce uzyskanie w głosowaniu zamierzonego celu. Oznacza to, że naruszenie korporacyjnych praw powódki nie miało wpływu na treść uchwały i wynik głosowania. Tak samo należy ocenić siłę głosu powódki przy podjęciu uchwały nr (...) która dotyczyła odwołania rady nadzorczej oraz uchwał nr (...) o powołaniu w skład rady nadzorczej M. W., M. K. (2), A. M. (1) i P. B. (1). Na treść tych uchwał powódka nie miałaby wpływu także wtedy, gdyby spółka nie naruszyła jej prawa do głosu ze wszystkich posiadanych akcji, tj. z 19843 akcji. Powódka nie mogłaby również utworzyć grupy i wybrać jednego członka rady nadzorczej, ponieważ zgodnie z art. 385 § 3 k.s.h. 1/5 kapitału zakładowego wynosiła 97038, zaś powódka dysponowała jedynie 19843 głosami. Zatem, powódka nie mogłaby samodzielnie utworzyć grupy i powołać jednego członka rady nadzorczej. Wobec tego Sąd Apelacyjny przyjmuje, że jakkolwiek doszło do naruszenia prawa powódki do głosu na WZA w dniu 24 września 2020 r., to naruszenie nie miało wpływu na treść podjętych uchwał i wynik głosowania, a więc nie zachodzi przesłanka stwierdzenia ich nieważności na podstawie art. 425 k.s.h.

W konsekwencji należało zmienić pkt II zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa o stwierdzenie nieważności uchwał podjętych na WZA pozwanej spółki w dniu 24 września 2020 r.

Powódka obok żądania stwierdzenia nieważności uchwał wniosła także żądanie ewentualne uchylenia tych samych uchwał powołując się na art. 422 k.s.h. Uzasadniając żądanie ewentualne powódka twierdziła, że podjęte i zaskarżone uchwały są sprzeczne z dobrymi obyczajami i miały na celu pokrzywdzenie jej jako akcjonariusza mniejszościowego. Oddalenie powództwa o stwierdzenie nieważności uchwał wywołuje konieczność rozstrzygnięcia o zasadności żądania ewentualnego. To z kolei implikuje konieczność zbadania przez Sąd przesłanek innych niż przesłanka określona w art. 425 k.s.h. Do rozstrzygnięcia żądania ewentualnego niezbędne jest bowiem poczynienie ustaleń faktycznych co do sprzeczności zaskarżonych uchwał z dobrymi obyczajami oraz ustalenie, czy miały na celu pokrzywdzenie powódki. Z uwagi na to, że wymienione okoliczności nie były przedmiotem ustaleń i oceny Sądu I instancji (co jest zrozumiałe, skoro uwzględnił żądanie stwierdzenia nieważności uchwał), to wyrok należało uchylić do ponownego rozpoznania. Sąd Apelacyjny nie miał podstaw do prowadzenia postępowania w tym zakresie, a uchylenie wyroku wynika z konieczności zapewnienia stronom dwuinstancyjnego postępowania.

Przenosząc te ustalenia i rozważania prawne na grunt obecnej sprawy stwierdzić należy, że bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w przedstawionym powyżej zakresie, a przede wszystkim bezzasadny jest zarzut naruszenia prawa materialnego:

- art. 343 § 1 k.s.h. - poprzez brak oceny posiadania przez powodów legitymacji procesowej w przedmiotowej sprawie i pominięcie aktualnych zapisów w rejestrze akcjonariuszy.

Ponadto bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 424 § 1 k.s.h. w zw. z art. 111 k.c., z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku

Przechodząc do merytorycznej oceny zasadności żądania uchylenia zaskarżonej uchwały nr (...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Przedsiębiorstwa (...) S.A. w K. z dnia 28 czerwca 2019 r. wskazać należy, że decyzje w przedmiocie przekazanie całości zysku rocznego osiąganego przez pozwaną spółkę na kapitał zakładowy, jak w/w. uchwale nie było działaniem incydentalnym, jednorazowym.

Przypomnieć należy, na co zasadnie wskazują powodowi w swoim piśmie z dnia 8 maja 2023 r., że:

- W dniu 30 czerwca 2017 r. WZA Pozwanej głosami rodziny B. podejmuje uchwałę przeznaczającą całość zysku osiągniętego w 2016 r. (1 332.633,30 zł) na kapitał zapasowy Pozwanej. Uchwała zostaje prawomocnie uchylona wyrokiem Sąd Apelacyjny w K. z dnia 9 października 2018 r. sygn. akt (...), utrzymującym wyrok SO w K.z dnia 18 października 2018 r, sygn. akt (...)

Uzasadnienie wyroku SA: Podjęcie w tych warunkach przez większościowego akcjonariusza uchwały pozbawiającej Powódkę tego świadczenia jest z tym zwyczajem sprzeczna. Ponadto wypełnia drugą przesłankę normatywną uchylenia uchwały, pod postacią pokrzywdzenia akcjonariusza

- W dniu 29 czerwca 2018 r. WZA Pozwanej głosami rodziny B. podejmuje uchwałę przeznaczającą całość zysku osiągniętego w 2017 r. (1.002.192,91 zł) na kapitał zapasowy Pozwanej. Uchwała zostaje prawomocnie uchylona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 7 czerwca 2019 r. sygn. akt (...), utrzymującym wyrok SO w Kielcach z dnia 6 października 2017 r, sygn. akt (...).

Uzasadnienie wyroku SA: Zasadny jest zarzut (Powódki), że zaskarżona uchwała nie uwzględnia interesów akcjonariuszy pozbawiając ich prawa do dywidendy i naruszyła obowiązek właściwego rozważenia interesu Spółki i interesu akcjonariuszy" oraz, że ..dążenie pozwanej Spółki do podwyższania kapitału zapasowego nie idzie w parze w wypłacaniem ustępującemu prezesowi spółki A. B. (1) 764 828 zł odprawy i premii za 2017 r oraz premii za 2015 i 2016 r. w wysokości 451.496.43 zł, zwłaszcza, że odejście A. B. (1) wynikało z zakazu pełnienia przez niego prawomocnym orzeczeniem sądowym funkcji w spółkach kapitałowych.

Dla oceny zarzutu naruszenia art. 422 § 1 k.s.h. w realiach obecnej sprawy, zasadnym jest przytoczenie rozważań prawnych Sądu Apelacyjnego choćby w jednej z powyższych spraw w sprawie do sygn. (...):

Przechodząc do rozważenia zarzutów apelacji dotyczących naruszenia przepisu prawa materialnego, tj. art. 422 § 1 k.s.h. podnieść trzeba, że przepis ten jest podstawą zaskarżenia uchwał walnego zgromadzenia w przypadku, gdy są one sprzeczne ze statutem bądź dobrymi obyczajami i godzą w interesy spółki lub mają na celu pokrzywdzenie akcjonariusza. Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Okręgowego o wykazaniu przez stronę powodową zaistnienia tych koniecznych przesłanek art. 422 § 1 k.s.h.

Prawo do udziału w zysku należy do fundamentalnych praw akcjonariuszy. Uchwałą walnego zgromadzenia wypracowany w spółce zysk może być przeznaczony w całości na kapitał zapasowy. Art. 347 § 1 k.s.h. stanowi jednak, że akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku wykazanym w sprawozdaniu finansowym, zbadanym przez biegłego rewidenta, tylko wówczas, gdy zysk ten przeznaczony został przez walne zgromadzenie do wypłaty

akcjonariuszom. Według poglądu od lat utrwalonego w orzecznictwie, decyzja o zaniechaniu wypłaty dywidendy nie może jednak zostać podjęta przez walne zgromadzenie w sposób dowolny, właśnie ze względu na wagę dla akcjonariuszy uprawnienia do dywidendy. W uzasadnieniu wyroku z dnia 16 kwietnia 2004 r. (I CK 537/03, OSNC 2004/12/204) Sąd Najwyższy wskazał, że walne zgromadzenie (w spółce akcyjnej) może cały zysk do podziału przeznaczyć w całości na kapitał zapasowy lub rezerwy albo też podzielić go częściowo między akcjonariuszy i kapitał zapasowy lub rezerwy. Według Sądu Najwyższego znaczny stopień dyskrecjonalnej władzy walnego zgromadzenia w zakresie przeznaczenia zysku nie oznacza jednak dowolności, uchwała nie może bowiem naruszać ani zasady równouprawnienia akcjonariuszy, ani w inny sposób krzywdzić wspólników, zwłaszcza mniejszościowych. Nie ma wątpliwości, że prawo do udziału w zysku rocznym jest obok prawa poboru akcji, prawa głosu oraz uprawnienia do tzw. kwoty likwidacyjnej jednym z trzech najważniejszych uprawnień udziałowych w spółce akcyjnej. Z tego względu prawo do dywidendy podlega swoistej ochronie prawnej przewidzianej w art. 422 § 1 k.s.h. Praktyka wskazuje przy tym, że typowym i częstym przypadkiem pokrzywdzenia akcjonariuszy mniejszościowych jest pozbawienie dywidendy lub jej uchwalenie w minimalnej wysokości. Pozbawienie prawa do dywidendy poprzez przeznaczenie całego wypracowanego w danym roku zysku na kapitał zapasowy, podjęte uchwałą akcjonariuszy posiadających większość głosów na walnym zgromadzeniu, krzywdzi akcjonariuszy mniejszościowych, jeśli nie jest uzasadnione sytuacją ekonomiczną spółki usprawiedliwiająca kumulowanie środków i pozostaje w sprzeczności z dobrymi obyczajami (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 kwietnia 2004 r., sygn. I CK 537/03, Legalis nr 65442, z dnia 6 marca 2009 r., sygn. II CSK 522/08, LEX nr 494003, z dnia 21 maja 2010 r., sygn. II CSK 564/09, LEX nr 1131322).

W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że pojęcie dobrych obyczajów oznacza takie zachowania, które wpływają pozytywnie na funkcjonowanie spółki i otoczenie gospodarcze i są związane z postrzeganiem uczciwości kupieckiej przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Dobre obyczaje możemy wiązać także z tzw. dobrymi praktykami. Określone zachowania mogą mieścić się co prawda w granicach prawa, jednak mogą wykraczać poza dobre obyczaje. Chodzi więc o przyzwoite postępowanie, które uwzględnia w odpowiednim stopniu różne interesy służące wszystkim w spółce. Pojęcie to odnosi się zatem także, a może przede wszystkim, do stosunków wewnętrznych w spółce, w tym relacji pomiędzy akcjonariuszami. Dla jego oceny znaczenie mają kryteria moralne obowiązujące w społeczeństwie, w tym ogólne normy przyzwoitego zachowania. Chodzi tu o takie postępowanie, które uwzględnia w odpowiednim stopniu różne interesy służące wszystkim w spółce (por. wyr. SN z 16 października 2008 r., III CSK 100/08, OSNC 2009, Nr 1, poz. 30; wyr. SN z 8 marca 2005 r., IV CK 607/04; wyr. SN z dnia 27 marca 2013 r., I CSK 407/12 - OSP 2013 Nr 11, poz. 108, str. 792)

W objętym sporem przypadku pozwana Spółka była na koniec 2017 r., a także już w latach poprzednich, w bardzo dobrej sytuacji finansowej. W tym kontekście oceniając zasadność zaskarżonej uchwały przyjąć trzeba, że uchwała ta, wyłączająca prawo akcjonariuszy do dywidendy, nie została podjęta w celu zabezpieczenia rzeczywistych potrzeb pozwanej spółki na rok 2018, a nawet na lata następne – te nie były zagrożone i nie wymagały dodatkowego wsparcia finansowego. Tym samym – zasadny jest zarzut, że zaskarżona uchwała, nie uwzględnia interesów akcjonariuszy pozbawiając ich prawa do dywidendy i naruszała w ten sposób obowiązek właściwego rozważenia interesu Spółki i interesu akcjonariuszy.

W tym miejscu powtórzyć trzeba, że prawo do dywidendy jest jednym z najważniejszych uprawnień akcjonariuszy, a uprawnienie to ma szczególne znaczenie w przypadku akcjonariuszy nie korzystających z zysków w spółce w inny sposób. Sąd Okręgowy zasadnie przyjął, że narusza zasadę lojalności i dobre zwyczaje kupieckie podejmowanie uchwały wyłączającej prawo akcjonariuszy do dywidendy w sytuacji, gdy spółka jest w dobrej sytuacji finansowej, a z zysku spółki korzystają większościowi akcjonariusze będący jednocześnie członkami jej organów lub pracownikami, bez uwzględnienia słusznych interesów akcjonariuszy mniejszościowych (por. wyrok SN z 21 maja 2010 r., sygn. II CSK 564/09). Taka uchwała, naruszając zasadę równouprawnienia akcjonariuszy, prowadzi do pokrzywdzenia akcjonariuszy mniejszościowych poprzez umniejszenie ich praw.

W takiej sytuacji użycie przewagi głosów przy podjęciu zaskarżonej uchwały, przy jednoczesnym braku podstaw do przyjęcia, że zysk przekazywany na kapitał zapasowy służy bieżącym potrzebom i strategii rozwoju Spółki, jest naruszeniem i zasady lojalności obowiązującej w stosunkach między akcjonariuszami – akcjonariusze większościowi

winni respektować prawa i interesy akcjonariuszy mniejszościowych, szczególnie jeśli nie odnoszą oni innych korzyści z pozostawania w Spółce, jak i naruszeniem dobrych obyczajów kupieckich stanowiących obiektywny miernik godziwego postępowania w życiu gospodarczym – tak Sąd Najwyższy w wyroku z 10 lipca 2009 r. (sygn. II CSK 91/09, LEX nr 786671).

Sąd Okręgowy, wskazując dochody uzyskiwane przez akcjonariuszy większościowych z wykonywanej na rzecz spółki pracy, czy też z racji zasiadania przez nich we władzach spółki, prawidłowo przyjął brak zainteresowania przez nich przeznaczeniem zysku do podziału między wszystkich akcjonariuszy i otrzymywaniem przez nich dywidendy. Bezsprzecznie bowiem osoby te uzyskują stałe, wysokie korzyści finansowe ze spółki, co wpływa na koszty jej funkcjonowania, choć są one osiągane w inny sposób niż poprzez otrzymywanie dywidendy, a to w przeciwieństwie do pozostałych akcjonariuszy, którzy mogą liczyć wyłącznie na podział zysku. A. B. (1) i członkowie jego rodziny posiadają ok. 54% akcji w spółce, jednocześnie członkami rady nadzorczej są dwie córki A. B. (1), które pobierają z tego tytułu wynagrodzenie. Zaś prezesem zarządu jest syn A. M. (2) B.. Akcjonariusze mniejszościowi takich korzyści nie uzyskują, zatem ich pozycja nie jest równoprawna. Tymczasem obowiązująca ogólnie w obrocie gospodarczym zasada lojalności obowiązuje także w odniesieniu do stosunków między akcjonariuszami, a akcjonariusze większościowi winni respektować interesy i prawa akcjonariuszy mniejszościowych, szczególnie jeśli nie odnoszą oni takich korzyści.

Jakkolwiek w spółce kapitałowej zawsze nadrzędny jest interes spółki wobec interesu akcjonariusza, pomimo jego prawa do dywidendy, jednakże ocena tego interesu Spółki musi opierać się na dowodach, a te dla zniweczenia prawa akcjonariuszy do zysku, w niniejszej sprawie nie są wystarczające. Ustalony stan interesów spółki i jej sytuacja ekonomiczna uzasadnia bowiem przeznaczenie zysku na wypłatę akcjonariuszom, choćby w części. Długotrwałe pozbawienie akcjonariusza zysku w wyniku przeznaczenia go na kapitał zapasowy, który i tak jest znaczny, musi być uznane za naruszające dobre obyczaje (por. wyrok SN z dnia 6 marca 2009 r., II CSK 522/08, LEX nr 494003).

Sąd Okręgowy prawidłowo wziął również pod uwagę, że dążenie pozwanej do podwyższania kapitału zapasowego nie idzie w parze z wypłaceniem ustępującemu prezesowi spółki A. B. (1) 764.828 zł odprawy i premii za 2017 r. oraz premii za 2015 i 2016 r. w wysokości 451.496,43 zł, zwłaszcza że odejście A. B. (1) wynikało, z zakazu pełnienia mu prawomocnym orzeczeniem sądowym funkcji w spółkach kapitałowych. Zwłaszcza gdy, dodatkowo zawarto aneksu nr (...) z dnia 23 kwietnia 2018 r. do umowy o kredyt, w którym spółka zobowiązywała się m.in. do niewypłacania dywidendy.

Jak wynika z przedstawionych wyżej ustaleń faktycznych sytuacja pozwanej spółki była dobra. Spółka jest w dobrej kondycji finansowej, co wprost wynika ze znajdującego się w aktach sprawozdania finansowego spółki, na które wskazano powyżej. Dlatego długotrwałe utrzymywanie praktyki wyłączania zysku z podziału pomiędzy akcjonariuszy musiałoby znaleźć oparcie w relacjach ekonomicznych. Tylko bowiem sytuacja ekonomiczna spółki, jej program rozwoju gospodarczego, pozwala na pozbawienie akcjonariuszy prawa do choćby części zysku. Nie zostały zatem wykazane jakiegokolwiek okoliczności, które wypłatę dywidendy uniemożliwiały. Powoływana ogólnikowo obawa o zmianę koniunktury na rynku była niewystarczająca, zwłaszcza, że spółka rokrocznie wypracowywała zysk.

Spółka nie miała także potrzeb kapitałowych, które uzasadniałyby tak znaczny kapitał zapasowy. Spółka nie wykazała zamierzeń inwestycyjnych, które wymagałyby gromadzenia środków pochodzących z wypracowanego zysku przez szereg lat. Spółka w sprawozdaniu finansowym za 2017 r. planowała inwestycje na kwotę 500.000 zł, przede wszystkim odtworzeniowo-modernizacyjne oraz wydatki związane z wymianą systemu informatycznego. Gromadzenie w tym celu kapitału zapasowego na poziomie ponad 17 mln zł nie miało uzasadnionych podstaw. Już w 2016 r. spółka poznała cały zysk ma kapitał zapasowy. Wyrokiem z dnia 9 października 2018 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie – w podobnych okolicznościach faktycznych – utrzymał w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 6 października 2017 r., który uchylił tę uchwałę.

Kapitał zapasowy służy przede wszystkim pokryciu strat bilansowych, pokryciu kosztów nie wpływających na zwiększenie aktywów spółki, umorzeniu udziałów lub akcji, zwrotu ewentualnych dopłat do kapitału. Takie okoliczności w pozwanej spółce nie miały miejsca. Ponadto bezpieczny kapitał zapasowy stanowi co najmniej

jedną trzecią kapitału zakładowego. Kapitał zakładowy spółki wynosi kwotę 4.851.820 zł, a zatem wartość kapitału zapasowego na koniec 2017 r. – 17.004.512,66 zł, kilkukrotnie przekraczała kapitał zakładowy. Jego rozmiary nie stanowią zagrożenia dla funkcjonowania spółki, co uzasadniałoby jego zwiększenie.

W wyroku z dnia 6 marca 2009 r. (II CSK 522/08, LEX nr 494003) Sąd Najwyższy stwierdził, że „uchwała zgromadzenia wspólników przeznaczająca cały zysk roczny na kapitał zakładowy może być kwalifikowana jako krzywdząca wspólnika w relacji do spółki, jeśli powoduje długotrwale wyłączenie zysku z podziału, kiedy kapitał zapasowy i kapitał rezerwowy są już bardzo znaczne, a brak oznak dekoniunktury w branży, który usprawiedliwiłaby dalsze kumulowanie środków w spółce, przyjęcie takiej polityki rozwojowej, której następstwem jest stałe przeznaczanie zysku na cele rozwojowe albo przeinwestowanie”.

Reasumując, Sąd Okręgowy zasadnie uznał zaskarżone uchwały za krzywdzące akcjonariuszy mniejszościowych oraz za sprzeczne z dobrymi obyczajami, gdyż uchwały te nie uwzględniały w odpowiednim stopniu słuszych interesów tych akcjonariuszy w sytuacji, gdy w kolejnym roku sytuacja Spółki była dobra i na przeszkodzie wypłacie części zysku akcjonariuszom nie stały potrzeby kapitałowe i inwestycyjne spółki, zaś twierdzenia o rzekomo złej koniunkturze w zestawieniu z twierdzeniami samej spółki ze sprawozdania za 2017 r. byłby po prostu nieprawdziwe.

Przechodząc do oceny naruszenia art. art. 422 § 1 k.s.h. w obecnej sprawie stwierdzić należy, że ocena ta nie może być odmienna od dokonanej przez Sądy Apelacyjne w obu w/w sprawach. Choćby dlatego, że dokonywane były w zbliżonych, jeśli nie tożsamy co do zasady stanach faktycznych, przy identycznym mechanizmie działania większościowego udziałowca.

Dlatego też zarzut ten, jak również zarzut naruszenia art. 347 § 1 k.s.h. należało uznać za bezzasadny z przyczyn przedstawionych powyżej i wskazanych także w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Oceny tej nie znamienia postawienie przez pozwanego zarzutów naruszenia prawa procesowego, a w szczególności polegających na zakwestionowaniu ustaleń stanu faktycznego w oparciu o zarzut naruszenia a art. 233 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę materiału dowodowego sprawy.

W tym zakresie wskazać należy, że ocena ta dokonana została w oparciu o swobodą a nie dowolną ocenę dowodów i w tym zakresie polemika z tymi ustaleniami nie może odnieść zamierzonego skutku.

Nadto należy podkreślić, że ustalenia stanu faktycznego oparte zostało także w oparciu o opinię biegłego sądowego. W istocie w tym zakresie pozwany winien postawić zarzut naruszenia art. 278 k.p.c.

Dowód z opinii biegłego, jak podkreśla się w orzecznictwie, podlega ocenie sądu z zastosowaniem art. 233 § 1 k.p.c. według właściwych dla przedmiotu opinii kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Porównanie brzmienia § 1 oraz 2 art. 278 k.p.c. prowadzi do wniosku, iż władnym co do ustalenia liczby biegłych jest wyłącznie sąd orzekający (por. orzeczenie SN z dnia 12 grudnia 1996 r., I CKN 24/96, niepubl.; uzasadnienie wyroku SN z dnia 6 marca 1997 r., II UKN 23/97, OSNP 1997, nr 23, poz. 476). W szczególności powołanie kilku biegłych może być zasadne, gdy w sprawie są wymagane wiadomości specjalne z różnych dziedzin. Natomiast - zdaniem doktryny i judykatury - potrzeby powołania innego biegłego nie uzasadnia taka okoliczność, że opinia powołanego już biegłego jest dla strony (w jej odczuciu) niekorzystna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego opinia biegłego spełnia wskazane powyżej kryteria i tym samym brak jest podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacji oparcia ustaleń stanu faktycznego także na tej podstawie.

W konsekwencji oparcie zarzutów naruszenia prawa materialnego także na bezzasadnych zarzutach naruszenia prawa procesowego, musi prowadzić do jednoznacznych wniosków o oczywiście bezzasadnej apelacji, z przyczyn wskazanych powyżej, w tym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Dlatego też Sąd Apelacyjny, uznając apelację za bezzasadną, orzekł jak w sentencji na mocy art. 385 k.p.c.

Wobec braku żądania powodów o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w sentencji wyroku brak jest wyrzeczenia w tym zakresie.

Natomiast ocena zasadności żądania pozwanego zwrotu na jego rzecz od powodów kosztów postępowania apelacyjnego zgłoszona w apelacji, zawarta jest w sentencji oddalającej apelację.